

Zadnje čase je bilo v Kranjski javnosti izrečenih precej pikrih opazk na račun zavlačevanja gradnje stražiške šole in otroškega vrta na Planini. Na gradbenem oddelku ObLO Kranj smo se pozanimali za to zadevo in dobili naslednje pojasnilo:

»Načrte za šolo v Stražišču smo poslali komisiji za revizijo projektov pri Sekretariatu Izvršnega sveta LRS za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve že 30. januarja leta 1957. Revizijska obravnava je bila 5. marca, na kateri je komisija glav-

ni projekt vrnila s pripombami za dopolnitev. Kranjsko projektivno podjetje je to uredilo in revizijska komisija je 25. maja odobrila glavni projekt. Dne 30. maja je Oddelek za gradbene in komunalne zadeve ObLO Kranj poslal vso dokumentacijo Zavodu za stanovanjsko in kom. gradnjo, ki nastopa kot investitor, s priporočilom, naj razpiše licitacijo. Zavod je po predpisih objavil razpis za gradnjo v Uradnem listu FLRJ, pogodbo z izvajalcem pa je smel skleniti šele 30 dni po objavi licitacije. Zdaj je vse urejeno in pred dnevi so novo šolsko stavbo že zakoličili.

Glede otroškega vrta na Planini smo zvedeli, da se je delo zavleklo predvsem zaradi komplicirane izdelave detajlov, kot so na primer okna in vrata. Vrtec bo dograjen še letošnjo jesen.

Pozanimali smo se tudi, kako je z načrti za novo osemletko na Planini. Zvedeli smo, da je letos na razpolago denar le za investicijski program, a sredstva za glavne načrte bo možno zagotoviti šele prihodnje leto.

-ey

AKTUALNO VPRAŠANJE

V NEDELJO NA LJUBELJO!

Letošnje V. mednarodne avtomobilске in motociklistične gorske dirke za nagrado Ljubelja in za državno hitrostno prvenstvo motociklov, ki bodo 4. avg., popularizirata prireditelja: AMZ Slovenije in AMD Tržič z geslom: pozimi Planica — poleti Ljubelj. Dejansko sta organizatorja ljubeljskih dirk s tem geslom povsem zadela razvoj in priljubljenost te športne veje v Sloveniji. Planica in Ljubelj sta pognala korenine približno hkrati in Tržiču lahko upravičeno rečemo, da je zibelka naše športne motorizacije.

V ta klasični kraj motociklističnega in avtomobilskega športa pri nas prihaja zadnja leta vsako prvo nedeljo v avgustu, ko so dirke, čedalje več gledalcev ne le iz Slovenije, ampak tudi iz drugih naših ljudskih republik. Ko smo lani prvo nedeljo zgodaj zjutraj gledali, kako se je ure in ure vlekle dolga kolona avtomobilov, motorjev, mopedov, koles in pešcev proti ljubeljski dirkalni progi, da bi še pravočasno dobili primerno razgledno mesto, smo si mislili — to je vrhunec. Znašli smo se v strahu, da je popularnost Ljubelja nekako omejena na določeno število gledalcev, saj jih več kot toliko v tako kratkem

času ne more priti po ozki cesti in po klancih do 5,1 km dolge dirkalne trase. Dejansko je bilo že lani slišati tudi nekaj kritike na račun potovanja na ljubeljske dirke, in to med ljubitelji te prireditve, ki že leta in leta — naj bo vreme sončno ali deževno, naredi izlet na Ljubelj. Sedanja cestna mreža menda res ne dovoljuje kaj več kakor to, da se na primer od zgodnjih jutranjih ur pa do desete dopoldne, ko zapro prog, zvrsti po njej kakih 25.000 gledalcev. Ze pri tej številki morajo nujno nastati motnje in nezadovoljstvo, saj izlet v takšni gneči prav gotovo ne bi zupuščal prijetnih spominov, če ne bi obiskovalci ljubeljskih dirk kasneje med prireditvijo prišli na svoj račun.

Kako odpraviti ozka grla imenitne in privlačne tradicionalne ljubeljske prireditve? Na novo cestno mrežo v ozkem tržiškem kotlu, ki bi bila namenjena pravzaprav le temu dnevu in udobnosti obiskovalcev ljubeljskih dirk, ne bomo mogli misliti tako zlepa. Prireditelja sta se v tem letu od zadnje dirke ukvarjala tudi s temi problemi.

Kakor smo zvedeli, vabi AMD Tržič obiskovalce letošnjih ljubeljskih dirk zlasti iz delovnih kolektivov in večjih AM društev, naj se odločijo za camping, ki bo pripravljen v Tržiču nalašč zanje, da bi jim bil ljubeljski dan v še lepšem spominu.

Ljubeljske dirke so že sedaj eden najvidnejših predstavnikov množičnega domačega turizma, ki po svoji pomembnosti nič ne izgubi na pomenu, četudi gre le za en dan.

Tržičani oziroma njihovo avtomoto društvo vabijo obiskovalce letošnjih ljubeljskih dirk v svoj camping. Ker pa nimajo dovolj šotorov, naj si kolektivi in posamezniki sami preskrbijo šotorska krila. Tako bodo prav gotovo mnogo bolj spočiti in sveži dočakali jutro, ko bodo pod Ljubeljem vnovič zagrmeli stroji in se bodo na njih pognali pogumni možje v ostre ovinke in velike strmine — za letošnjo slavo z Ljubelja.

J. K.

GORENJSKI SEJEM OBISKALO 32.000 LJUDI

V ponedeljek je bil zaključen letošnji VII. Gorenjski sejem. — Mimo številnih predstavnikov našega gospodarskega življenja si je razstavljen izdelke ogledalo tudi 32.000 obiskovalcev. Podjetja, ki so razstavljala na sejmu, so prodala po še nepopolnih podatkih — za več kot pol milijarde dinarjev blaga.

I. A.

GLASLO GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X. — ST. 59 — CENA DIN 10.—

Kranj, dne 2. avgusta 1957

PRAZNIK V
PODJETJU
»KAMNIK«

Del. kolektiv podjetja »Kamnik« je v soboto lepo praznoval 105. obletnico obstoja in dela tovarne. Na predvečer so člani kolektiva zasedli dvorano kulturnega doma. Predsednik sindikalne podružnice Ljotje Pančur je govoril o borbi delavskega razreda v stari Jugoslaviji, program pa so izvajali člani Radia Ljubljana. Po prireditvi je bil razkošen ognjemet pred kulturnim domom. Podjetje je prikazalo na razstavi vse najboljše izdelke svoje pirotehnične delavnice.

V soboto dopoldne je bilo zborovanje delovnega kolektiva, na katerem je predsednik delavskega sveta Peter Plevel podal zgodovino podjetja. Zborovanje sta pozdravila tudi predsednik Republiškega odbora sindikata kemične industrije Franc Plazar in ljudski poslanec Alfred Janko. Vsem članom delovnega kolektiva so izplačali 50 % mesečne plače na račun dobička, 64 delavcev pa so posebej nagradili za veliko požrtvovalnost pri delu. Kolektiv se je nato zbral na Podjelši, kjer je podjetje pogostilo vse delavce, pa tudi upokojence.

Z.

Strokovno usposabljanje borcev NOV

Pred dobrim mesecem je okrajna konferenca ZB NOV Kranj obravnavala sklep III. kongresa ZB NOV Slovenije. Kot na kongresu je bila tudi na konferenci močno poudarjena skrb za borce.

Vemo, da je še nekaj borcev, ki iz kakršnih koli razlogov še niso dobili sebi primerne zaposlitve. Vendar lahko smelo trdimo, da so to le posamezni primeri, ne pa splošni problemi borcev. Zato menim, da je včasih zelo škodljivo za organizacijo ZB, če se najde nekdo, ki posplošuje posamezne primere kot splošni položaj borcev.

Podatki iz organizacij ZB in podjetij, ki jih je zbral Okrajni odbor ZB, kažejo, da se je treba nujno lotiti teh problemov, da se rešijo v skladu z objektivnimi možnostmi. Tako je konferenca sklenila, da je nujno zbrati podatke o vseh članih ZB, v kakšnem materialnem položaju so. To bo ena zelo važnih in težkih nalog, ki jo bodo morale opraviti vse osnovne organizacije ZB in občinski odbori. Na podlagi zbrane gradiva bo možno okrajnemu odboru ZB in tudi ostalim intervenirati v najšibkejših primerih. Vemo, da so lani osnovne organizacije dale vrsto podatkov, pa ni bilo zadovoljivih rešitev. S tem pa želimo ugotoviti stvarni položaj naših članov in razmisliti, kakšne ukrepe moramo podvzeti za rešitev problemov članov Zveze borcev.

Ena zelo važnih akcij je šolanje borcev. Vemo, da je mnogo naših tovarišev odšlo v NOV z minimalno šolsko izobrazbo ali strokovno kvalifikacijo in da so se v povojnih razmerah silno težko znašli na svojih de-

lovnih mestih. Delovni kolektivi in drugi so se v povojnih letih dokaj trudili, da so se borci izobrazili in pridobili strokovne kvalifikacije. Vendar je še zmeraj ostalo nekaj tovarišev, ki te možnosti niso imeli. Tem tovarišem je sedaj nujno treba omogočiti šolanje s tečaji ali rednim šolanjem. Prav organizaciji ZB je treba dati vse priznanje, da je začela to vprašanje urejati. Tako je bila 1954 ustanovljena dvoletna srednja ekonomska, kmetijska in gozdarska šola, v katero so se lahko vpisali samo bivši borci. Na dvoletni ESS je letos diplomiralo 30 borcev, bodisi na SKS, bodisi na GSS. V šolskem letu 1957/58 pa bo opravilo diplomske izpite 24 nadaljnjih tovarišev.

Na pobudo GO ZB NOV so lani organizirali dopisni tečaj ESS, v katerem se je prijavilo 171 kandidatov. Ko so bili znani pogoji za vpis v dopisni tečaj ESS, se jih je prijavilo 96, sprejetih pa je bilo 66. Ostalim je bilo zaradi premajhne šolske izobrazbe priporočeno, naj se letos prijavijo za sprejemni izpit za malo maturo. Izmed 66 kandidatov je do danes od nadaljnega študija odstopilo 11 kandidatov zaradi preobremenjenosti v službi. Tako zdaj redno študira 55 kandidatov, ki bodo v treh letih lahko polagali izpite na ESS. Vedeti je namreč treba, da je dopisni način šolanja nekoliko težji od rednega, vendar je treba ljudem na nek način omogočiti, da bodo snov laže obdelovali. Anketa, ki jo je priredila uprava dopisnega šolanja ESS med tečajniki, je pokazala, da nekatera podjetja še vedno niso olajšala študentom pogojev za študij. Tu mislim predvsem na skraj-

šanje delovnega časa itd. Te možnosti bomo morali zagotoviti, če bomo hoteli doseči zadovoljive uspehe.

Na zadnjem posvetovanju s predstavniki okrajnih odborov ZB NOV na upravi dopisnega tečaja ESS je bilo sklenjeno, da se letos uvede dopisni tečaj za kandidate za polaganje izpitov za malo maturo. Ta tečaj bo organiziran po enakem načelu kot dosedanj, to je, da bodo tečajniki dobili skripta in nato polagali izpite in s tem dobili pravico vpisa v tečaj ESS. Ta pripravljalni tečaj bo trajal od 15. septembra do 30. januarja. Februarja pa se prične novi letnik tečaja Ekonomske srednje šole.

Glavni pogoj je, da je kandidat član ZB NOV, prvenstveno pravico pa imajo borci iz leta 1941, 1942, 1943 itd. — Prijave sprejemajo občinski odbori ZB NOV oziroma OO ZB NOV do dne 25. avgusta. Po tem datumu vpis ne bo več možen. Tovarišem, ki imajo štiri razrede gimnazije ali njej enako šolo, pa se ni treba vpisati v dopisni tečaj.

S tem načinom šolanja je borcem omogočeno, da izpopolnijo svoje znanje oziroma strokovno kvalifikacijo. Menim, da je sedaj zadnja prilika, da si bivši borci tako omogočijo boljše materialne pogoje, s čemer bo mogoče tudi laže urejevati probleme zaposlovanja bivših borcev.

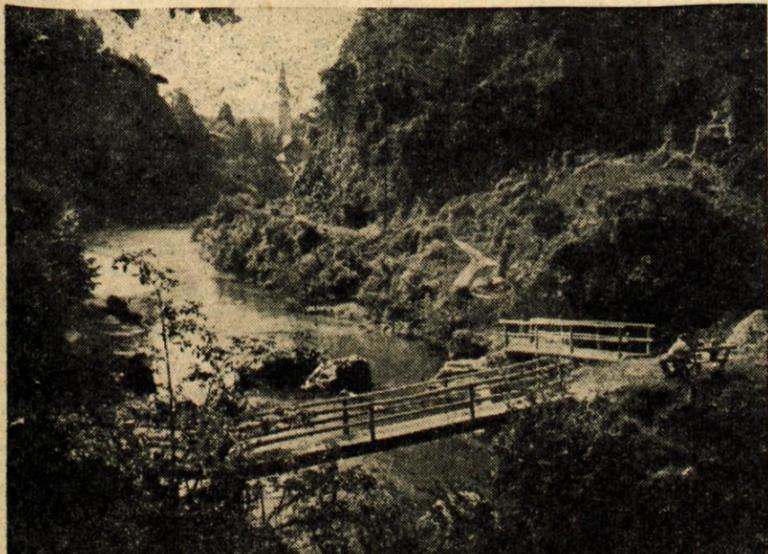
Mimo tega smo tudi obveščeni, da se bodo po vsej verjetnosti februarja začeli dopisni seminarji za polaganje izpitov za pridobivanje strokovne kvalifikacije.

Podpredsednik Okrajnega odbora ZB NOV Kranj

Martin Košir

V SLIKI IN BESEDI

Kranjski »Tivoli«

»Kranjski Tivoli« imenujejo nekateri novourejeno sprehajališče v kanjonu Kobre v Kranju, ki lahko sčasom postane eden najlepših parkov v Sloveniji

naš razgovor

V ŠOLI SO POGREŠALI DELO

V tovarno »Planika« Kranj že štirinajst dni zahajajo vsako dopoldne otroci staršev, ki so tam zaposleni, pa tudi nekateri drugi. Vseh skupaj je nekaj manj kot 30. Trener Mitja Černjač skrbi za njihovo zaposlitev in razvedrilo. Da bi spoznali delo svojih staršev, so si otroci že ogledali tovarno. Večino dni izkoristijo za risanje in izrezovanje najrazličnejših figur iz barvastih ostankov usnja, ki jih potem lepijo na risbe in iz njih sestavljajo slike.

Ko sem spraševala otroke po njihovem delu, so bili vsi zelo zgovorni. Lado Keržič je dejal, da najraje riše jadrance, padalce in avione. Na vprašanje, če bo tudi on čevljar kot oče, se je odrezal: »Ne, jaz pa ne!« To bi seveda lahko sklepala že po motivih njegovih risb, ki pričajo, da ga mika predvsem letalstvo.

»Kaj pa ti rišeš?« sem se obrnila nato še k Znidarjevemu fantu. »Jadrnico v nevihti,« je dejal, »izrezujem pa tudi živali.« Ali si v šoli prav tako navdušen risar? »Tudi, le da ni tako prijetno kot tukaj. V šoli nimamo nobenega takega dela.«

Ivanka Smolnikarjeva je bila bolj tika in skromna. Zaupala mi je, da jo očka vozi v tovarno z motorjem prav iz Kamnika. V novi družbi se dobro počuti. Napravila je že več risb z motivi cvetja, metuljev in podobno. Tudi pas bo skušala narediti iz usnjenih ostankov.

Tisto dopoldne so otroci nestrno čakali, da jim bodo vrteli risane filme. Pionirji, ki obiskujejo matineje, so tovarišem navdušeno razlagali vsebino nekaterih zabavnih dogodkov s platna. »Kakšni filmi vam najbolj ugajajo?« me je zanimalo. »Indijanski, kavbojski in risanke,« so odgovorili fantje kar v zboru.

»Ste zadovoljni z vašimi pionirji?« sem po razgovoru z otroki vprašala tovariša Černjača.

»Zelo. Le to se mi zdi čudno, da jih tako težko pripravim za igro na prostem. Venomer me nagovarjajo, naj jih pustim delati. V začetku so bili tu po štiri ure, zdaj pa ostajajo nekateri celo po šest ur. V programu imamo tudi dva izleta. Starše bomo peljali na Krvavec, mlajše pa v dolino Kokre,« je pojasnjeval prizadeveni trener.

TE DNI PO SVETU

△ Predsednik republike Josip Broz Tito je 30. julija prispel v Beograd. Včeraj popoldne se je med potjo ustavil v Kumrovcu, kjer si je ogledal novo osemletno šolo in obiskal svojo rojstno hišo, ki je spremenjena v muzej.

△ V torek so se po daljšem potovanju iz tujine vrnili v domovino podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Aleksander Ranković, predsednik Ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinov in državni podsekretar za narodno obrambo Otmir Kreačić ter njihove soproge. Kakor je znano, so bili jugoslovanski državniki nekaj časa na oddihu v Sovjetski zvezi, nato pa na Finskem, Švedskem in Danskem.

△ Gospodarsko - socialni svet OZN je v sredo dopoldne sklenil, da bo zahteval od Generalne skupščine, naj takoj ustanovi SUNFED, posebni sklad OZN za razvoj nerazvitih dežel. Po dolgi debati in mnogih poskusih, da bi to akcijo odgodili, je plenum ECOSOC sprejel ta sklep s 15 proti trem glasovom. — Takoj po glasovanju je vodja jugoslovanske delegacije dr. Jože Brilej v obrazložitvi svojega glasovanja izjavil, da je bila jugoslovanska delegacija prepričana, da bi morala OZN po razpravi v Generalni skupščini in v ECOSOC odrediti konkretne in praktične ukrepe za ustanovitev SUNFED. Jugoslovanska delegacija zelo obžaluje — je rekel dr. Brilej — da delegacija ZDA, Velike Britanije in Kanade niso glasovale za resolucijo sedmih dežel. Ta resolucija sloni na načelu večstranske mednarodne akcije preko OZN za gospodarski razvoj nerazvitih dežel, kar ne zmanjša važnosti vloge, ki jo ima dvostranska pomoč. V podobnem smislu sta govorila tudi delegata Grčije in Holandije.

△ Po enomesičnem bivanju v Londonu so se v sredo vrnili v Nikosijo ciprski guverner Harding. Na tiskovni konferenci je izjavil, da britanska vlada poučuje ciprsko vprašanje, da pa ne more reči, kakšna bo končna odločitev. Glede ukinitve izrednih ukrepov na otoku, je dejal, da bi do nje že prišlo, če bi se Makarios »izrekel proti nasilju.«

△ Predsednik Demokratične republike Vietnam Ho Si Minh bo prispel v Jugoslavijo 5. avgusta na uradni obisk. Razen Beograda bo s svojim spremstvom obiskal tudi LR Hrvatsko. V Beogradu bodo gostu kot poglavarju države priredili svečan sprejem.

△ V londonskih krogih poudarjajo, da bo Srednji vzhod verjetno najbolj prizadet zaradi sklepa ZDA, da bodo za 10 odstotkov zmanjšali uvoz nafte. Namen tega ukrepa, ki ga je včeraj sporočil predsednik Eisenhower, je zaščititi koristi drobnih ameriških proizvajalcev iz Texasa, Kalifornije in Louisiane, njegova posledica pa bo, da se bo proizvodnja na Srednjem vzhodu nekoliko ustavila. — Senatski odbor za nafto je ugotovil, da šest glavnih družb raje uvaža tujo nafto, ker je spričo nižjih mezd cenejša kakro v ZDA, pa tudi zato, ker državni blagajni ne plačujejo ustreznega davka na dobiček, ki ga dosežejo v tujini.

△ Za novega generalnega konzula v Carigradu je bil imenovan svetnik v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Boško Čakić. Dosedanji generalni konzul v Carigradu Kiro Hadživasiljev se je vrnil v Jugoslavijo in bo prevzel novo dolžnost v državnem sekretariatu za zunanje zadeve.

△ Jordanske oblasti so v sredo sprejele poročilo, da so na javna poslopja in jordansko veleposlanstvo v Beirutu vrgli več bomb. Eksplozije so razbile samo okna na poslopih. Jordanska vlada je zahtevala, naj libanonska vlada v tej zvezi ukrene vse potrebno.

△ Francoska vlada je 31. julija objavila sporočilo o priznanju tuniške republike.

LJUDJE IN DOGODKI

IZRUVANO »OSUŠENO DREVO«

Pretekli četrtek je tunizijska skupščina soglasno sklenila ukiniti monarhijo in uvesti republikansko državno ureditev. Tunizija je tako napravila važen korak v svoji kratki zgodovini neodvisnosti. Dogodek ni prišel nepričakovano, saj so skoraj vsi opazovalci že vnaprej z gotovostjo računali na takšen izid glasovanja in so tudi pravilno predvideli, da bo položaj prvega predsednika republike Tunizije zavzel dosedanji ministrski predsednik in voditelj največje tunizijske stranke Neodestur, Habib Burgiba.

Nekateri opazovalci prisojajo tak razplet boja med monarhijo in republiko nedavni aretaciji princa Salahedina, najmlajšega sina tunizijskega vladarja-beja. Policija je ugotovila, da sta tihotapila mamila, tuje valute in zlato. Princ Salahedin je v jezi skušal povoziti policijskega inspektorja, ki je nadzoroval stražo okrog bejeve palače. Policija ga je zato zaprla. Incident je povzročil precejšnje razburjenje in ogorčenje ljudstva, ni pa seveda bil vzrok za sklep parlamenta o odpravi monarhije. Razlogi so seveda drugačni in dosti globlji.

Tuniški vladar že dlje časa nima nobenega vpliva na politična dogajanja v deželi. Kot piše britanski časopis »Manchester Guardian«, je »bej že več kot 70 let samo navadna figura. Dokler je bila Tunizija pod francoskim protektoratom,« nadaljuje časopis, »je imel bej navidez absolutno oblast, v resnici pa je namesto njega vladala Francija.«

Prav takšna bejeva vloga v času francoske vladavine je precej zmanjšala ugled vladajoči rodbini. V očeh ljudstva je bil sluga francoskih gospodarjev, Francozi pa mu kot Arabcu niso nikoli dosti zaupali. Bej ni tako nikogar predstavljal, v resnici je bil samo navadni uslužbenec francoske uprave, kot je izjavil eden voditeljev stranke Neodestur v razpravi v parlamentu. Sedanji bej se tudi ni potrdil, da bi skušal razumeti osvobodilne težnje svojega ljudstva in se je upiral naporom narodnih voditeljev, da bi od Francozov izbojevali neodvisnost. Zato je bila bejeva dejavnost vseskozi pasivna ali pa celo zaviralna za napredek tunizijskega ljudstva. Vodilna stranka Neodestur je to že zgodaj spoznala in se zato izrekla v prid republikanski ureditvi države. Toda ker so jih takoj po pridobitvi neodvisnosti čakale številne težke naloge, niso doslej odločneje načelnjali vprašanja monarhije.

Beju so sicer takoj v začetku stopili na prste in mu dali vedeti, da v novi tunizijski državi ne bo imel dosti govorič. Lansko pomlad, ko si je Tunizija končno izborila neodvisnost, je parlament nemudoma zmanjšal bejevo dohodko iz državne blagajne od 1 milijarde frankov na 181 milijonov. Prav tako so ukiniteli vse posebne privilegije, ki jih je dotlej uživala bejeva rodbina. Posebna komisija, ki je začela proučevati novo tunizijsko ustavo, pa je v načrtu že predvidela ustanovitev republike in odpravo monarhije. Spričo vsega tega je postalo

razumljivo, da je — kot je te dni zapisalo glasilo vodilne politične stranke Neodestur — dinastijska tunizijskega beja samo »še osušeno drevo, ki ga bo tunizijsko ljudstvo izruvalo s koreninami vred. Ukinitve monarhije,« pravi časopis, »ne bo pomenila revolucije, temveč samo ureditev položaja.«

In res, sedanji soglasni sklep tunizijske ustavodajne skupščine je prišel le kot potrdilo dejanskega stanja. Preživela monarhija ni imela več nobenega ugleda in je bila le mrtva veja na mladem rodovitnem drevesu Tunizije.

Kljub temu pa pomeni ta korak vendarle važen sklep za nadaljnji razvoj mlade tunizijske države. Ukinitve monarhije pomeni tudi likvidacijo najbolj zaostalih sil v Tuniziji, ki so bile cokla vsakemu nadaljnjemu napredu.

Prav zato bo ta korak naletel tudi na širok odmev v ostalem arabskem svetu. V arabskih deželah posebej vladajoče dinastije še vedno zaostale družbene sile in umetno vzdržujejo že preživeli fevdalni red. Zato rej ni čudno, če sta n. pr. Sirija in Egipt, dve arabski republiki, med najnaprednejšimi arabskimi državami.

MARTIN TOMAZIČ

naša kronika

OBČINSKI PRAZNIK V TRŽIČU

Tržič — znana industrijska občina praznuje dne 5. avgusta svoj občinski praznik. V okviru praznovanja so prireditve od 28. julija dalje. Praznovanje se je začelo z otvoritvijo foto razstave in ribiškim športnim tekmovanjem. Sledil je odbojarski turnir med sindikalnimi podružnicami in garnizonom, gasilskimi mokrim in reševalnimi vajami, orientacijskim tekom tabornikov in izletom turistov v neznan cilj, dalje s šahovskim turnirjem ter koncertom slovenskega okteta, nogometno tekmo ter plezalnimi vajami na pečino sredi Tržiča. Slavnostna seja Občinskega ljudskega odbora, promenade koncert tržiške godbe ter velika parada na predvečer praznika bo tržiške občane spomnila na dneve trpljenja med okupacijo. Na sam občinski praznik bo partizanska patrola v spremstvu prebivalstva položila vence na spomenik prvih padlih borcev pod Storžičem, zvečer pa bo žalna komemoracija ob vseh spomenikih v občini.

UMETNIŠKA RAZSTAVA V KAMNIKU

V okviru prireditev ob občinskem prazniku občine Kamnik je bila te dni v Kamniku odprta razstava umetnikov. Razstavljali so: Franca Kratnarjeva, Sonja Ravter-Zelenkova, Maks Bergant, Lev Homar, Ferdo Majer, Polde Mihečič, Lojze Perko in Karlo Zelenko. Tudi zadnja tri dela pokojnega Maksa Koželja so lepo izpopolnila plodno ustvarjanje kamniških umetnikov. Razstavljena so večinoma olja, med katerimi prevladujejo motivi iz Kamnika in okolice. Zelimo, da bi razstava postala tradicionalna prireditve ob vsakem obč. prazniku. Z.

75-LETNICA GASILSKEGA DRUŠTVA KAMNIK

V nedeljo bo kamniško Prostovoljno gasilsko društvo slavilo 75-letnico obstoja. Priredilo bo velike gasilske vaje, razstavo gasilskega orodja in sklicalo zbor vseh gasilcev kamniške občine. Kamniško gasilsko društvo je kot osrednja organizacija odigralo važno vlogo pri vzgoji gasilske kadra v vsem kamniškem okolišju. Z.

MLADINSKA KONFERENCA V INDUSTRIJSKO-KOVINARSKI ŠOLI »ISKRA«

Pretekli teden je bila v Industrijsko-kovinarski šoli »Iskra« Kranj redna letna konferenca LMS. Organizacija je delala predvsem na kulturnem in športnem področju, manj pa na politično-vzgojnem. Konferenca je sklenila uvesti in voditi pouk o delavskem in družbenem upravljanju eno uro v tednu. V počastitev VI. kongresa LMS, VII. kongresa ZKJ in 15. obletnice USAOJ je napovedala organizacija LMS tekmovanje vsem mladinskim organizacijam na gorenjskih šolah v politično-vzgojni, športni in kulturni dejavnosti. M.

V SPOMIN NA I. KRANJSKO ČETO

26. julija 1941. leta je bila v Cegelnici pri Naklem ustanovljena I. kranjska četa, ki je štela 33 borcev, njen komandir pa je postal znani revolucionar Franc Mrak iz Kokrice. Četa je imela svoj sedež na Storžiču. 1. avgusta 1941. leta je četa napadla na Poljanah pod Storžičem dva nemška vohuna; prvi je bil ranjen, a je kljub temu odšel v bolnišnico na Golnik, drugi (Walter Hekker, direktor nemške banke v Kranju) pa je obležal mrtav na Poljani. Partizani so ga zakopali, vendar so ga Nemci odkrili in odpeljali v Kranj. 4. avgusta so se iz čete formirali trije vodi, ker se je število borcev že v nekaj dneh povečalo na 66. Še istega dne je 46 borcev odšlo proti Begunjam, kjer so imeli namen skupno z neko drugo partizansko enoto osvoboditi zapornike iz Begunj. Akcija se ni posrečila, ker je bila izdana. Nad Lomom pod Storžičem je v lovski koči ostalo 22 slabo oboroženih borcev. Ker so bili izdani, so jih Nemci 5. avgusta zjutraj obkolili in napadli s križnim ognjem. Kočo so zažgali. V njej je zgubilo življenje 8 borcev. Komandir čete Franc Mrak pa je sam težko ranjen prišel na Kokrico. Od tu so ga ilegalno pripeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je ozdravel, vendar so ga pozneje Nemci izsledili in ustrelili. Te kranjske čete in prvih borb se spominjajo prebivalci občine Kranj, Tržič ter Predoselj in Naklega. 4. avgusta bo na tem mestu pred spomenikom večja žalna komemoracija. Č. R.

kratko, vendar zanimivo

ZELEZARNA BO PRODALA LETOS 6000 TON IZDELKOV VEČ KOT LANI

Zelezarna Jesenice bo letos dosegla blizu 25 milijard din bruto dohodka, ali za skoraj 2 milijardi več kot lani. Računajo, da bodo prodali 6085 ton več izdelkov kot lani. Kapacitete so se po planu za letos in v primerjavi z lanskim bolj približale odstotku izkoriščenja, ki obstoju naprav še ni škodljiv. V jeklarni so planirali za 5200 ton večjo proizvodnjo, na težki progji 8100 ton, v valjarni 2400 za 2700 ton in tako dalje.

NA JESENICAH UREJAJO PARK IN OTROŠKO IGRISČE

1. avgusta praznujejo Jesenice svoj občinski praznik, ki jih spominja na prvi večji spopad partizanske enote na Mežaklji, v katerem sta padla dva jeseniška partizana Ferdo Koren ter Viktor Arzenšek. Razen številnih kulturnih in športnih prireditev so se Jeseničani posvetili temu prazniku tudi s prostovoljnim delom. Pred železniško postajo urejujejo park in otroško igrišče. Pri delu je sodelovalo že okoli 1000 prostovoljcev.

JESENICANI SO SPREJELI IZSELJENCE

S ponedeljkovim Tauern-ekspresom je dopotovala v domovino skupina 116 izseljencev iz Francije na tritedenski oddih. Na jeseniški železniški postaji so jih pozdravili predstavniki Slovenske izseljeniške matice, predsednik Občinskega ljudskega odbora Jesenice tov. Maks Dolinar, predstavniki množičnih organizacij in številni prebivalci z godbo na čelu.

Podoben sprejem je bil tudi v nedeljo zvečer, ko je dopotovala skupina 70 izseljencev iz Nizozemske. V prihodnjih dneh pričakujejo še nekaj skupin iz Francije in Nemčije.

ZIROVSKI ČEVLJARJI V »PLANIKI«

V ponedeljek, 29. julija, se je mudilo na obisku v Industriji obutve Planika Kranj 26 prešivalk in čevljarjev iz Tovarne čevljev Alpina v Zireh. Ogledali so si potek proizvodnje in tako vrnili obisk kolegom iz Planike, ki so se ustavili pri njih v začetku julija.

»PLANIKA« SKRBI TUDI ZA OTROKE

V juliju je tovarna »Planika« Kranj omogočila počitnice obmorju tudi otrokom svojih delavcev in uslužbencev. Trinajst prijetnih dni so preživeli pod šotori v Portorožu. Med tem so bili na izletu v Piranu in v Fiesi, ogledali pa so si tudi pre-kooceansko ladjo »Pohorjec«.

OKROG 2000 ZELEZARJEV BO LETOVALO

Na minuli polletni konferenci sindikalne organizacije jeseniške železarne so med drugim izvolili tudi veččlanski odbor za organizacijo oddihov. Med delovnim kolektivom Zelezarne je vedno več zanimanja za letovanja, taborenja in izlete. Letos se je prijavilo okrog 2000 delavcev in uslužbencev. — Spričo obsežnih priprav in vodenje vsega dela, sindikalni odbor ni bil več kos nalogam.

SEMINAR ZA MLADE UČITELJE V GOZD MARTULJKU

Prejšnjo soboto se je v Gozd Martuljku začel seminar za mlade učitelje, ki se ga udeležuje 40 učiteljev iz kranjskega okraja. Namen seminarja je, da si mladi učitelji izpopolnijo ideološko politično znanje, ker tudi sami menijo, da je to zanje zelo koristno. Seminar bo zaključen jutri.

BRIGADA MOŠE PIJADA PRVIČ UDARNA

Jutri se bo vrnila v Kranj brigada Moše Pijada, ki je tri tedne urejevala kopaljšče in park v Izoli. Med tem časom je bila brigada proglašena za enkrat udarno, enkrat pa je bila pohvaljena. Za tem bo v soboto odšla na delo druga, zadnja letošnja brigada iz kranjskega okraja.

NA BLEDU IZ DNEVA V DAN BOLJ ŽIVAHNO

Število stalnih gostov na Bledu se iz dneva v dan postopoma povečuje. V predsezoni so bile hotelske zmogljivosti zasedene blizu 50%. Tedaj je nočilo največ prehodnih gostov, med njimi šolskih skupin, stalnih gostov pa je bilo manj.

Od 1. julija dalje pa se je število stalnih gostov precej zvišalo in to že v prvih dneh. Na nedeljo, 7. julija so zabeležili že blizu 900 nočnih. Ta dan je bilo 143 Angležev, precej pa tudi Nemcev in Italijanov. Do minule nedelje je število še nekoliko naraslo.

KAJ SODIMO O...

sklepanju pogodb za odkup zelenjave

V Kranju se je letos že nekajkrat dogodilo, da je v zelenjavnih trgovinah zmanjkalo solate, medtem ko je bilo na trgu dovolj. Seveda pa je tržni dan le dvakrat v tednu in vse gospodinje tudi ne utegnejo nakupiti živil v dopoldanskih urah. Preskrba z zelenjavo bi bila verjetno boljša, če bi v okolici sadili več povrtnine, ki bi jo trgovska podjetja odkupovala. O sklepanju pogodb s kmetijskimi zadrugami in posestvi smo izvedeli za naslednja mnenja:

Direktor Trg. podjetja »Zelenjava« Kranj: »S kmetovalci, kmetijskimi zadrugami in državnimi kmetijskimi posestvi na Gorenjskem doslej nismo imeli pismenih dogovorov za odkup zelenjave. V zgodnjih pomladanskih mesecih nabavljamo vso zelenjavo v Dalmaciji. Poleti, ko se začne sezona povrtnine pri nas, gre zlasti solata slabo v denar. Velik del prebivalstva namreč prideluje zelenjavo na lastnih vrtovih. V tem času odkupujemo zelenjavo deloma od Kmetijskega posestva Zabnica in od vrtnarja Aljančiča iz Križev. Za količino odkupa ne sklepamo pogodb, ker se nam to ne izplača.«

Direktor Trg. podjetja »Sadje« Kranj: »Poleti dobivamo zelenjavo od nekaterih okoliških ekonomij in posestev, spomladi pa iz Dalmacije. Pred nedavnimi smo sklepali pogodbe za odkup sadja in zelenjave s kmetijskimi zadrugami na Gorenjskem, Primorskem in Stajerskem. Za količino se pri teh dogovorih podjetje ne more obvezati. To je odvisno od povpraševanja na trgu. Menim, naj bi okoliški pridelovalci ne prodajali povrtnine in sadja grosistom, temveč naj bi uredili lastno maloprodajno mrežo.«

Andrej Triler, član KZ Naklo: »Zelenjave bi tudi zadržniki sadili več, če bi jim kdo zagotovil odkup. Prepričan sem, da bi se to dalo urediti, ako bi bila trgovska podjetja na veliko pripravljena sklepati odkupne pogodbe!«

Upravnik KZ Kranj: »Za pridelovanje zelenjave imamo urejeno vrtnarijo. Povrtnino in zelenjavo prodajamo v lastni prodajalni. Odkupne pogodbe z grosističnimi podjetji sklepamo le za krompir in nekatere druge pridelke.« -ey

Državljeni uspešno sodelujejo pri urejanju OBČINSKIH PROBLEMOV

Razgovor s predsednikom ObLO Jesenice Maksom Dolinarjem

Ob prazniku občine Jesenice smo se pri predsedniku ObLO tov. Maksu Dolinarju poznali za uspehe, probleme in delovne načrte te komune. Prvo vprašanje našega sodelavca je bilo:

»Eden izmed poglavitnih namenov razvijanja komunalnega sistema je nedvomno v tem, da bi pritegnili čedalje več državljanov k neposrednemu sodelovanju pri urejanju problematike. Kako je v tej smeri uspelo Občinskemu ljudskemu odboru povezati svojo dejavnost z delom organov delavskega in družbenega upravljanja in v kolikšnem obsegu mu je uspelo pritegniti k delu širši krog državljanov?»

»Pomemben napredek smo dosegli s pritegnitvijo državljanov k urejanju komunalnih problemov,« je odgovoril tov. Maks Dolinar. »Vrednost sredstev, vloženih v razne gospodarske investicije, smo v posameznih primerih povečali na ta način tudi za 100 odstotkov. Konkreten primer: volivci v Ratečah so zahtevali, naj povečamo pokopališče, staro že 200 let. Občina je za preureditev pokopališča dala le strokovne delavce in nekaj materiala kot, denimo, cement, prebivalstvo pa je pomagalo s prostovoljnimi delom in prevozi materiala. Za ureditev valiških poti v Zirovnici je občina plačala le gramoz, drugo pa so prispevali volivci. Volivci iz Vrbe so sami izkopali cevi nekega starega vodovoda, ki jih potrebujejo za novi vodovod.

To sodelovanje prebivalstva je ljudski odbor uspel doseči ob pomoči krajevnih odborov, ki so širje v občini. Za taka komunalna dela dodeli ljudski odbor sredstva komunalni upravi, ki dela potem opravlja ob sodelovanju, pomoči in nadzoru krajevnih odborov.

Občinski ljudski odbor sodeluje z delavskimi sveti, zlasti po svojem svetu za gospodarstvo. Tako smo s sodelovanjem z delavskim svetom obrtnega podjetja »Ključavničarstvo« uredili še kleparsko in vodovodno inštalatersko obrtno delavnico. Na podoben način nameravamo urediti tudi tesarsko delavnico. Svet za gospodarstvo sklicuje tudi posvetovanja z delavskimi sveti (o družbenem planu, petletnem perspektivnem planu občine itd.). Zdaj nameravamo sklicati take posvete po posameznih panogah (za industrijo, za obrt, za trgovino itd.).

Prav tako sodeluje občinski ljudski odbor z organi družbenega upravljanja. Šolski odbori nam pomagajo pri pripravah na šolsko reformo. Stanovanjska skupnost namerava osnovati z lastnimi sredstvi oddelek za vzdrževanje snage. Skupno smo že razmišljali o tem, koliko naj bi bilo v občini v prihodnje stanovanjskih skupnosti. Kaže, da potrebu-

jemo za zdaj eno samo, ko pa bo največje novo naselje »Plavž« strnjeno, bo morda tam nastala samostojna stanovanjska skupnost. Manj živahni kot le-ti organi družbenega upravljanja pa so v naši občini nekateri potrošniški sveti.

Drugo vprašanje: »Kateri so, razen teh, poglavitni problemi, ki jih čutijo prebivalci občine in kako te zadeve skušate reševati?»

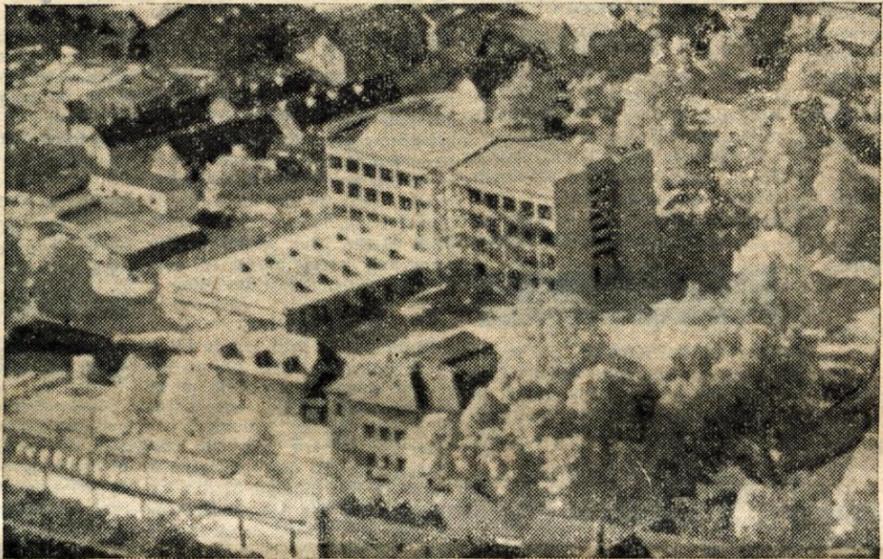
»Ti problemi so v posameznih centrih občine različni. Na Jesenicah so najbolj žgoče vprašanje šolski prostori in stanovanja. Po izjavah nekaterih merodajnih činiteljev bo odločba o potrditvi projekta za šolo v kratkem izdelana. Avgusta bo licitacija, predvidoma septembra pa bi gradnjo šolskega poslopja začeli. V Zabreznici pa šolsko poslopje gradimo in bo odprto v začetku šolskega leta 1958-59. Izven centrov pa volivci zahtevajo predvsem komunalne objekte kot, denimo, vodovod, ceste in deloma ponekod tudi še elektrifikacijo.

Letos je bilo v občini dograjenih v druž-

benem sektorju kakih 22, v privatnem pa okrog 20 stanovanj. Približno toliko stanovanj pa je še v gradnji, tako da gradimo letos več stanovanj v primerjavi z zadnjimi dvema leti.

Manjka nam trgovskih objektov. V novih stavbah bomo dobili tudi nekaj novih trgovskih lokalov. V izdelavi je projekt za tržnico, ki jo bomo začeli graditi še letos. — Uspeli pa smo doseči to, da je KZ Jesenice odprla paviljon, v katerem prodaja sadje in zelenjavo. Hud problem pa je to, da še vedno nimamo nujno potrebne mlečne restavracije, ker zanjo ni primerne prostora, in pa zato, ker na Jesenicah nimamo mlekarne. Pripravlja se projekt mlekarne, katere dnevnica zmogljivost bo okrog 10.000 litrov. Mlečno restavracijo pa nameravamo urediti v centru, v bližini postaje.

Tudi razvoj obrti ovira predvsem pomanjkanje prostora. Zato se usmerjamo na to, da bomo razširjali delavnice pri že obstoječih obrtnih podjetjih.

Metalurška šola na Jesenicah

NOVI VODOVODI NA PODROČJU TRŽIŠKE OBČINE

Občinski ljudski odbor v Trziču je v predvidenem novem naselju v Podvasici dogradil krajevni vodovod, vreden 2.500.000 din. Naselje bo šlo približno 20 hiš in če bo vsaka hiša imela štiri vodovode, potem bo vodarina iz tega naselja donala letno manj kot 40.000 din. Toda samo amortizacije bo treba letno ostvariti skoraj 20.000 dinarjev. Podoben izračun nerentabilnosti pokazujejo tudi vsi drugi tržiški javni vodovodi, posebno oni, ki jih je občinski ljudski odbor zgradil v zadnjih letih. Vodovodi nimajo toliko dohodkov od vodarine, kolikor je stroškov.

Za sedaj skušajo Trzičani rešiti vsaj del tega problema s tem, da uvajajo pristojbine za priključek na vodovod. Kdor želi napraviti nov iztok, bo moral plačati pristojbino 1500 din, če pa se priključi cela hiša ali poslovni prostor, bo seveda priključitvena pristojbina znašala nad 10.000 din za stanovanje. Ker v Trziču primanjkuje pitne vode iz javnih vodovodov, bodo industrijski obrati morali nabaviti vodomere.

J. V.

V PODLJUBELJU ŽELIJO ZGRADITI VODOVOD

Na nedavnem sestanku, ki so ga sklicali Podljubeljšani sami, so vaščani razložili povabljenim občinskim zastopnikom, da želijo vodovod. Dolg bi bil približno 3 km. Pripravljeni bi bili opraviti vse potrebne zemeljske izkope in zasutja. Zastopniki občine so obljubili pomoč občinskega ljudskega odbora. Za sedaj bi izdelali program, nato načrte in proračun, nakar bodo skušali dobiti potrebna sredstva. Vaščani so soglasno izvolili poseben iniciativni odbor za gradnjo vodovoda. Napredni Podljubeljšani, ki so pred nekaj leti izposlovali, da jim je občinski ljudski odbor elektrificiral vas in celo oddaljena naselja, resno pripravljajo gradnjo Združnega upravnega poslopja in sedaj hočejo še vodovod.

J. V.

AMD KRANJ PRIDNO DELA Z MLADINO

AMD Kranj je zelo delovno in žanje pri svojem delu prav lepe uspehe. Veliko dela tudi s pionirji in mladinci. Pionirjem je naredilo majhen motorček, s katerim se učijo pravilne vožnje že v mladih letih, so pa tudi ljubitelji brzine in že so priredili dirke, na katerih so bili najboljši nagrajeni z lepimi nagradami, prvi pa je dobil še pokal.

Kaj pa mladinci? Ti pa niso več zadovoljni z majhnim motorčkom, ampak že mislijo na »Jap«. Navdušeni so bili, ko so videli prve dirke na stadionu v Stražišču in tudi sami bi radi zajahali jeklene konje ter zdrveli po stezi. AMD je ustanovilo društvo mladih tekmovalcev in trinajst jih je uspešno opravilo izpite za športne funkcionarje. Po opravljenih izpitih pa so pričeli z rednim treniranjem na drkališču. Prvič so imeli priliko pokazati svoje znanje ob obisku delegatov AMD iz Banja Luke. Sicer je bilo to srečanje z ožjim krogom gledalcev-strokovnjakov, upaje pa, da se bodo kmalu srečali s širšo javnostjo.

OTVORITEV VODOVODA NA TRSTENIKU

Vaški odbor SZDL in Vodovodni odbor Trsteniku pripravljata za nedeljo otvoritev dograjene I. etape vodovoda na Trsteniku in okoliških vaseh. Za ta pomemben dogodek prebivalcev izpod Storžiča se že nekaj časa pripravljajo. Povabili so več predstavnikov političnih in množičnih organizacij. Pričakujejo, da se bo slovesnosti udeležilo tudi večje število prebivalcev iz bližnje in daljne okolice. Domače gasilsko društvo pa bo nato izvedlo mokre gasilske vaje z novomontiranim hidrantom.

KRAJEVNO GOSTILNO V ŠENČURJU SO OBNOVILI

Krajevna gostilna »Na jami« v Šenčurju je bila nujno potrebna obnove, sicer bi jo zaradi sanitarnih pogojev morali zapreti. Pred meseci so začeli z adaptacijo. Podrli so nekaj nerabnih in zastarelih objektov na dvorišču, prezidali prepotrebne sanitarne objekte, na dvorišču pa postavili okusno zgrajeno lopo. Na istem dvorišču prav sedaj podirajo tudi staro mlekarino in bodo že v naslednjih mesecih pričeli graditi nedaleč od tu novo moderno zbiralnico mleka.

TEŽAVE PRI GRADNJI JESENIŠKE ŠOLE

Občinski ljudski odbor Jesenice je na zadnji seji sprejel pravila Doma onemoglih, izdal garancijsko pismo obrtni delavnici Radio-servis na Jesenicah in sprejel odlok o uvedbi občinskega prometnega davka na malo-prodajni promet. Gradbeni odbor za gradnjo jeseniške osemletke je na seji predložil odbornikom poročilo o pripravah za gradnjo. Šole namreč še sedaj niso pričeli zidati, ker republiška komisija ni potrdila načrtov, ker niso razmejili zemljišča, razen tega pa tudi sredstva niso odobrena. Predsednik ObLO Maks Dolinar je obljubil, da bo ukrenil vse potrebno za pospešitev gradbenih priprav.

STRANKAM NE PEČEJO KRUAH

Gospodinje na področju Jesenic Pod Mežakljo morajo kruh sproti kupovati ali pa ga peč doma, ker ga ne morejo dati peč ki peku, kot so bile prej navajene. Pekarski obrat pa bi bilo moč urediti, ker so v ta namen na razpolago tudi sredstva, ki zdaj čakajo neizkoriščena. Prepeka pa je v tem, da delavski svet »Pekarne in slaščičarne« smatra, da bi bila peka tega kruha Pod Mežakljo za podjetje nerentabilna.

GLAS GORENJSKE

»ELAN« SKORAJ SE ENKRAT VEČ IZDELKOV KOT LANI

V prihodnjih dneh bodo iz »Elana«, tovarne športnega oroda in opreme v Begunjah, odposlali prvi vagon smučí v Zahodno Nemčijo. Skupno bodo letos odposlali v Nemčijo, Švico in Francijo 1000 parov smučí. Na zadnji razstavi športne opreme, ki je bila v začetku julija meseca v Wiesbadenu v Zahodni Nemčiji in na kateri »Elan« sodeluje že tretje leto, je bilo izredno zanimanje za izdelke te tovarne. Zastopniki podjetja so to pot sklenili ugodne pogodbe za več tisoč parov smučí, smučarskih palic, hokejskih palic in kajak čolnov. Mimo tega izvažajo še razne druge proizvode, kot rekete za perjanico, katerih so samo letos izvozili nad 300.000 kosov. Tudi v Ameriko izvažajo nekaj svojih proizvodov, predvsem smučarsko opremo.

Računajo, da bodo do konca leta razen telovadnega orodja in druge opreme izdelali 15.000 parov smučarskih palic iz duraluminija, od katerih bodo 10.000 parov izvozili, 7000 parov sank, nekaj tisoč parov smučí in druge opreme. V »Elanu« so povsem uknili izdelavo masivnih smučí in se odločili za izdelavo lepljenih.

Iz podatkov podjetja je razvidno, da iz leta v leto povečujejo svojo proizvodnjo in izboljšujejo proizvodne postopke. Po letošnjem načrtu bodo izdelali za okoli 600 milijonov din proizvodov več ali skoraj še enkrat toliko kot lani. **Poj.**

GRADNJA OBRTHIH, TRGOVSKIH IN GOSTINSKIH OBRATOV TER STANOVANJ

Kljub vsem težkočam je gradbena dejavnost v Trziču živahna. Občinski ljudski odbor je na licitaciji kot navidezno najbolj ugodno sprejel ponudbo gradbenega podjetja STANDARD Tolmin.

Pokazalo pa se je, da bi bilo bolje oddati delo malce dražjim krajevnim podjetjem, ker je Standard v konkurenčnih težnjah dal preizkušnje. Zato je prišel v prisilno sodno likvidacijo in gradbena dela na tržiški pekarni ter trgovsko stanovanjski hiši so počivala več kot mesec dni. Občinski ljudski odbor je sedaj oddal nadaljevanje del krajevnim podjetjem. Upajmo, da bodo Trzičani kljub zamudi meseca dni že konec tega leta kupovali kruh iz sodobne pekarije in da bo največje delavsko naselje tržiške občine še letos dobilo težko pričakovano trgovino, mesnico, prodajalno zelenjave, mlekarino in gostilno.

Lepa trinadstropna stanovanjska hiša v Prečni ulici, katero je adaptiral občinski ljudski odbor, je dograjena ter je v okras okolici. Tudi 11-stanovanjska hiša ob Cankarjevi cesti bo v kratkem izročena svojemu namenu. Dokaj hitro napreduje gradnja 16 stanovanj v bloku za Mladinskim domom.

UVAJANJE ZLAHTNEJSIH IN ODPORNEJSIH SADNIH SORT

Morda je tržiški občinski ljudski odbor izmed vseh občin v našem okraju storil največ za napredek planšarstva, saj je leto za letom gradil na planinah in skrbel za razvoj živinoreje. Letos je za melioracije predvidenih le 800.000 dinarjev.

Verjetno le malo ljudi ve, da je Občinski ljudski odbor že pred leti uredil velik nasad »mičurink« v Podljubelju. Ta nasad je prvi poizkus, kako uvesti v visokogorskih krajih zlahtnejše in odpornejše vrste jablan, kar je seveda ogromnega pomena za razvoj sadjarstva na Gorenjskem. Občinski ljudski odbor je letos določil precejšnja sredstva za nego tega nasada.

Spomladi so opravili globinsko gnojenje, ki ga bodo jeseni ponovili skupno z gnojenjem s hlevskim gnojem, vsako drevo pa bodo posebej zavarovali proti škodljivcem.

INDUSTRIJSKA ČEVLAJSKA ŠOLA V TRZIČU UKINJENA

Ker ni sredstev za finansiranje te šole, mora biti ukinjena. Učenci se bodo vključili v tržiško vajensko šolo. Res je škoda, da se šola po komaj enoletnem obstoju že ukinja.

KAJ JE NOVEGA V TRZIŠKIH PODJETJIH

V trgovskem podjetju »Prehrana« so sklenili, da bodo ostro kaznovali poslovojno in osebe poslovalnice, če se ne bodo ravnali po odredjenih cenah. Prva kazen bo znašala 5000 din, druga kazen pa takojšnji odpust iz službe. Če bi v trgovini nastali kakšni primanjkljaji, trpi 60 odstotkov primanjkljaja poslovojdja, ostalih 40 odstotkov pa osebe poslovalnice.

V Bombažni predilnici in tkalnici v Trziču je upravni odbor ugotovil, da je podjetje plan prvega polletja doseglo v predilnici s 104,4%, v sukalnici s 100,8%, v tkalnici s 104,4%, po votkih s 107,9%, v belilnici s 110,6%. Julija so prešli v tkalnici na delo v dveh, namesto v treh izmenah.

Da bi ne bilo zastoj v produkciji v času dopustov, sprejemajo na delo upokojene tkalke in predice za dobo 2 mesecev.

V tovarni obutve PEKO v Trziču so operativni plan izpolnili v prvem polletju z 99,95%, finančni plan pa s 106,98%. Kvaliteto izdelkov so izboljšali in do skrajnosti znižali število defektov.

V TRZIČU NI DOVOLJ TRGOVIN S SADJEM IN ZELENJAVO

Dolge vrste gospodinje čaka vsak dan pred trgovinami s sadjem in zelenjavo v Trziču. Nujno potrebno bi bilo, da bi vsaj v poletni dobi odprli v Trziču še nekaj novih poslovalnic, da ne bi gospodinje zamudile toliko časa.

VODOVOD BISTRICA—NAKLO

Delavci pod nadzorstvom inženirjev Zavoda za nizke gradnje LRS še dalj časa kopljejo okoli »Zegnanega studenca« nad Bistrico v Trziču ter iščejo nadaljnje vodne izvire. Uspeli so se pokazati. Medtem so začeli že količiti traso novega vodovoda Bistrica—Kovor—Zvirče—Loka—Breg—Zigana vas. Delo torej napreduje.

Koloradski hrošč ogroža pridelek

Koloradski hrošč se iz leta v leto bolj širi in se je zaradi premajhnega zatiranja tako razmnožil, da v nekaterih območjih kranjskega okraja resno ogroža pridelek krompirja. Kljub predpisom o zatiranju tega škodljivca nekateri kmetovalci še vedno dopuščajo, da se hrošč nemoteno množi in se ne zganejo niti tedaj, ko vidijo, da je nasad ob eden že do stebel. S tem povzročajo škodo sebi in sosedom, ki se trudijo, da bi hrošča uničili.

Na plačilo denarne kazni so bili zaradi malomarnega odnosa do zatiranja koloradskega hrošča kaznovani naslednji lastniki krompirjevih nasadov:

Jože Naglič, Kokrica — 30.000 din; Franc Hartman, Bitnje — 25.000 din; Anton Jankovič, Bitnje — 25.000 din; Anton Porenta, Bitnje — 22.000 din; Franc Meseč, Bitnje — 15.000 din; Janez Dolenc, Zabnica — 15.000 dinarjev; Marija Lužan, Zabnica — 15.000 dinarjev; Pavel Logonder, Zabnica — 15.000 dinarjev; Ivan Porenta, Zabnica — 15.000 din; Franc Rajgelj, Bitnje — 13.000 din; Franc Langerholc, Bitnje — 13.000 din; Jakob Jamnik, Zabnica — 12.000 din.

Vse lastnike krompirjevih nasadov opozarjamo, da bo kmetijska inšpekcijska služba pri Občinskem in Okrajnem ljudskem odboru Kranj stalno nadzorovala zatiranje hrošča do jeseni.

Te dni je prišel iz zemlje drugi zarod hroščev v velikih množinah in na njivah bo v enem ali dveh tednih ogromno ličink. Lastnike krompirja ponovno opozarjamo, naj poskrbijo za pravočasno škropljenje in prašenje okuznih nasadov. Potrebno bo še najmanj dvakratno kemično zatiranje, da bomo prečili ličinkam rast in pot nazaj v zemljo. Do sedaj se je redno dogajalo, da smo zatiranje opustili v času, ko se je krompirjevec začel sušiti, čeprav je tedaj še ogromno za lege po njivah. Tu je tudi vzrok, da so okužbe vsako leto večje. Če se pridelovalci ne bodo ravnali po opozorilih kmetijske inšpekcijske službe, škodljivcu celo s kemičnimi sredstvi ne bomo več kos.

Kmetijski inšpektorat OLO Kranj

gorenjski obveščevalci

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: Preklic 20 din, izgubljeno 10 din, ostalo 12 din od besede. Naročniki imajo 20% popusta.
TELEF. ŠTEV. NAROČNIŠKEGA IN OGLASNEGA ODDELKA JE: KRANJ 190.

Rezervno gumo izgubljeno za avtomobil »Opel - Adam« vrniti proti nagradi Mehanični delavnici Tržič.

Novo svilen obleko sem izgubila od Naklega do Police 28. julija. Prosim najditelja naj jo proti nagradi vrne v oglasni oddelek.

Ugodno prodam dobro ohranjeno (hrastovo) delovno sobo (omaro, pisalno mizo in sprejemno mizo s 6 stoli). Poizve se v upravi lista.

Hiša z lokalom ali posamezna stanovanja naprodaj v centru Medvod. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam spalnico nepleskano. Naslov v oglasnem oddelku.

Vzdržljiv levi štedilnik prodam. Primskovo 22.

Prodajam lep fikus. — Rakovec, Ovsišče, Podnart.

Prodajam kompletno opremo za motorno kolo Puch - roller (zelen), in sicer: dvojno očal, preobleko za sedeže, rezervno kolo in ščitnik (vetrobran). Poizve se v upravi lista.

Prodajam kravo 9 mesecev bregjo in 2 prašiča 35 do 40 kg. — Juvan, Breg ob Savi 4.

Dobro zaraščen gozd v Pristavi pri Tržiču nad hišo št. 9 ugodno naprodaj. Poizve se Želje, Primožič.

Prodajam kravo dobro mlekarico s teletom. — Čebavs Franc, Ljubno 12, Podnart.

Prodajam motorno kolo NSU 250 ccm v zelo dobrem stanju. — Sp. Duplje 23.

Prodajam žensko kolo. Poizve se Podreča št. 42, p. Smednik.

Poceni prodajam 800 komadov rabljene strešne opeke. Gorska pot 2, Koroška Bela, p. Sl. Javornik.

Kmetijska zadruga Češnjica, P. Železniki prodajata stanovanjsko hišo na Češnjici št. 72, Železniki.

Grem za blagajnika kjerkoli. Imam dobro prakso. Naslov v oglasnem oddelku.

Podjetje »Marmor Hotavljec« sprejme takoj pisarniško moč z znanjem strojepisja in korespondence. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošlati na upravo podjetja.

Čevljarstva vaječa sprejem.

mem. Černilec Andrej, Koroška 31, Kranj.

Sprejem vaječa za pečar. obrt. Močnik Peter, Tavčarjeva 38, Kranj.

Podpisana Gros Marija preklicujem neutemeljene besede, ki sem jih govorila o Gros Jankotu iz Zvirč 21.

Od Primskovega do »Pletenice« sem izgubila svilen blago za obleko. Najditelja prosim, naj ga proti visoki nagradi odda vratarju »Pletenice«.

Kupim hišo z vrtom nekje na Gorenjskem. — Oblak, Gregorčičeva 2, Kranj.

Ugodno prodajam klavirsko harmoniko 60 basov. — Ogled pri Prevc, Titov trg 17, Kranj.

NUDIM VISOKO NAGRADO tistemu, ki mi preskrbi enosobno stanovanje ali sobo. Naslov v oglasnem oddelku.

Naprosimo osebo, pri kateri je ostala anketna lista za avtobusno progo skozi Predoslje, naj jo odda na Krajevni urad Predoslje.

OBJAVE

IZZREBANE VSTOPNICE OBISKOVALCEV VII. GORENJSKEGA SEJMA

1. Električni štedilnik »TOBI« št. 19810; 2. moško kolo »ROG« št. 14548; 3. radioaparati »RR« št. 11225; 4. konj (igrača) št. 9645; 5. konj (igrača) št. 11286; 6. mikiška št. 5723 (dijaška).
Dobitke je dvigniti najkasneje do 15. avgusta 1957 v prostorih Obrtne zbornice Kranj — Prešernova ulica 13.
Uprava Gorenjskega sejma.

KINO

»STORŽIČ« KRANJ, 2. in 3. avgusta ameriški barvni film »ŠTIRJE JEZDECI« ob 18. in 20. uri. 4. avgusta matineja jug. filma »SVETOVNO PRVENSTVO« ob 10. uri ter ameriški film »OBZIRNI KAPETAN« ob 16., 18. in 20. uri.
LEJNI »PARTIZAN«, 2. in 3. avgusta mehkiški film »KO BOM ODŠEL« ob 20. uri. 4. avgusta jug. film »SVETOVNO PRVENSTVO« ob 20. uri.
»SVOBODA« STRAZIŠČE, 3. avgusta premiera amer. filma »OBZIRNI KAPETAN« ob 20. uri, 4. avgusta amer. barvni film »ŠTIRJE JEZDECI« ob 16., 18. in 20. uri.

NAKLO, 3. avgusta premiera jugoslovanskega filma »SVETOVNO PRVENSTVO« ob 20. uri. 4. avgusta ameriški barvni film »BITKA V SOTESKI« ob 17. in 20. uri.

»RADIO« JESENICE, 2. avgusta, angl. film »SKOZI PEKEL« ob 18. in 20. uri. 3. in 4. avgusta premiera amer. filma »KOGAR SONCE GREJE«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 18. in 20. uri — v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. V nedeljo ob 11. uri matineja amer. barv. risanke »PUSTOLOVŠČINE PAJA IN PLUTOTA«.

»PLAVŽ« JESENICE, češki kriminalni film »KAVARNA NA GLAVNI CESTI« ob 18. in 20. uri. 3. in 4. avgusta angleški film »SKOZI PEKEL«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 18. in 20. uri — v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. Ob 10. uri matineja ameriške barvne risanke »PUSTOLOVŠČINE PAJA IN PLUTOTA«.

ZIROVNICA, 3. in 4. avgusta amer. barv. film »HOUDINI«. V soboto ob 20.30 uri. V nedeljo ob 18. in 20.30 uri.

DOVJE MOJSTRANA, 3. in 4. avgusta češki kriminalni film »KAVARNA NA GLAVNI CESTI«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 17. uri in ob 20. uri amer. barv. risanka »PUSTOLOVŠČINE PAJA IN PLUTOTA«.

KOROŠKA BELA, 3. in 4. avgusta amer. film »KOGAR SONCE GREJE« ob 19. uri.

BLEJ, od 2. do 4. avgusta ameriški barvni fantastični film »BORBA V VSEMIRJU«.

LJUBNO, 3. in 4. avgusta ameriški barvni film »POSLEDNJI APAC«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 16. in 18. uri.

»SORA« ŠKOFJA LOKA, od 2. do 4. avgusta amer. barv. film »GLAVE KVIŠKU«. V soboto ob 20.30 uri. V nedeljo ob 16. in 20. uri.

Opozarjamo na zalogo UVOZENIH KLAVIRSKIH HARMONIK vseh velikosti od 12 do 120 basov v naštrgovini Galanterija, Prešernova ulica št. 5.
Trgovsko podjetje ELITA, KRANJ

»KRAVČ« CERKLJE, 3. in 4. avgusta ameriški barv. film »BRODVAJSKA USPAVAN-KA«.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU
Stojnice na kranjskem trgu so bile v ponedeljek spet pestro naložene. Naprodaj je bilo izredno veliko gob (jurčkov), tudi takih za vlaganje. Kaže, da je zadnje deževje nabiralcem po dolgem času le prineslo srečo. Novi krompir se je tokrat že pocenil na 20 din za kg. Tudi jajca so bila zaradi velike ponudbe spet po 17 in 18 din komad. Kumar je hitro zmanjkalo, četudi jih prodajajo še kar po 50 din kg. Gospodinje so imele v ponedeljek na izbiro tudi precej perutnine. Kokoši so bile po 450 din, mladi petelinčki pa po 220 in po 250 din.
Ostale cene: ajdova moka 70 dinarjev liter, kaša 80 din liter, ješprenj 70 din liter, skuta 90 dinarjev kg, maslo po 480 din kilogram, gobe 200 din kg (merica 50 din), čebula in rdeča pesa 40 din kg, kolerabe 30 din kg, stročji fižol 75 din kg, zelje 30 dinarjev kg, lisičke 30 din liter, grah 40 din liter, solata 20 din kilogram, rdeči bezeg 100 din liter in brusnice 200 din liter.

V KAMNIKU
Kamniški živilski trg je bil v torek dobro založen. Na pretek je bilo novega krompirja po 20 dinarjev kg. Ostale cene: paradiznik 60 din kg, čebula 52 din kilogram, česen 140 din kg, stročji fižol 70 din kg, zelje 20 dinarjev kg, jabolka 62 din kg, breskve 115 din kg, hruške pa 78 din kg. Prvič so prodajali gobe po 40 din merico, lisičke pa po 20 din liter. Jajca so bila najceneje po 17 din. Sirček so prodajali po 6 do 10 din komad.

»§§ S SODIŠČA«
A. K., doma iz bližine Grosupelj, je bil že predkaznovan zaradi tatvine koles, vendar se je ponovno spustil na to pot. Dne 13. januarja letos je v večernih urah pred gostilno Kanonir na Sp. Jezerskem vzel in si prilastil dvokolo, last Petra Sluge iz Kokre. Kolo je potem skrival v neki opuščeni bunker v bližini Kamnoloma Kokre. Na glavni obravnavi je hotel tatvino kolesa prikazati v drugi luči, predvsem tako, da si ga ni imel namena prilastiti, ampak le izposoditi za predstojajočo vožnjo. Sodišče njegovemu zagovoru ni verjelo, ker so vse okoliščine, predvsem pa ta, da je kolo skrival in da je šele po daljšem zaslješevanju povedal, kje je kolo, kazale tudi njegov prisvojivni namen. Obsodilo ga je na 6 mesecev zapora.

F. J., doma iz okolice Gorenje vasi v Poljanski dolini, se je letos 25. maja udeležil veselice v domu Partizana v Železnikih. Na veselico je prišlo mnogo gostov s kolesi, med njimi tudi P. K., kateri je pustil kolo v veži. Ko se je P. K. v jutranjih urah hotel peljati domov, je bil dokaj presenečen, ko je opazil, da njegovega kolesa ni več v veži. Iskal ga je vse tam okrog, okoli 5. ure zjutraj pa ga mu je poškodovanega pripeljal neki znanec. Na kolesu je manjkala dinamika z reflektorjem, prednja zavora, ročaji in dva ključa. Še istega dne so organi ljudske milice ugotovili, da je vse te dele ukradel F. J. Obdolženec je dejanje priznal, navajal pa je, da je to dejanje storil v vinjenosti in sploh ni vedel, kaj je hotel. Vse okoliščine so pokazale, da se je obdolženec prav dobro zavedal, kaj je delal, saj je n. pr. ukradene predmete tudi dobro skrival. Ob upoštevanju, da do sedaj še ni bil kaznovan, da je dejanje v glavnem priznal, ga je sodišče obsodilo na 3 mesece zapora pogojno za dobo dveh let.

M. S. in P. S. iz Seničnega sta iz skladišča za drva Zdravilišča na Golniku letos maja vzela troje obrabljenih plošč za štedilnike v vrednosti 8660 din in si te stvari prilastila. Zagovarjala sta se, da sta to napravila, ker sta imela majhen zaslužek in da sta rabila denar. To dejanje sta napravila v povratku, saj sta bila leta 1956 od istega sodišča že predkaznovana, zato je sodišče obsodilo za to tatvino vsakega na 5 mesecev zapora. Odmerjena kazni jih bo verjetno spametovala, da bosta v bodoče tuje stvari pustila pri miru.

NESREČE
OBRATNA NESREČA ZAHTevala NOVO ŽRTEV
V sredo zjutraj je prišlo v mehanični delavnici SGP »Projekt« v Kranju do težje obratne nesreče, katere žrtev je postal 17-letni meh. vajenec Anton Ožvald iz Kranja. Ko je le-ta s

K prazniku občine Tržič 5. avgustu

čestitajo vsem delovnim kolektivom in vsemu prebivalstvu občine

Občinski ljudski odbor
Občinski komite ZKS
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor ZB
Občinski odbor LMS
Občinski odbor ZVVI
Občinski odbor ZROJ
Občinski sindikalni svet

šport

PETI MEDNARODNI TURNIR »POKAL KRANJA« IGRALKE »TRIGLAVA« PRVE
Od ponedeljka do srede smo bili priče zelo razburljivim tekmem v namiznem tenisu. Tako kvalitetne zasedbe kot je bila letos na mednarodnem turnirju, v Kranju še ni bilo. Tudi take izenačenosti še ni bilo.

SMRTNA NESREČA Z BOMBO
Dne 23. julija se je na Bledu smrtno ponesrečil dijak III. reda gimnazije Mirko Mandeljc, ko se je igral z italijansko ofenzivno bombom.

Madžarski igralci iz kluba »Lombik« nas niso razočarali, sami pa niso pričakovali, da bodo naleteli v Kranju na boljše od sebe. Pri moških je bila to »Ljubljana«, pri ženskah pa naše domače igralke. Dunajski »Semperit« ni nastopil kompletno. Tudi »Opatija« je imela večje želje. Računali so vsaj na drugo, zadovoljiti pa so se morali s tretjim mestom. Veliko presenečenje so mladi igralci »Ljubljane«. Njihovi zmagi ni nobenega ugovora. Bili so najbolj izenačena ekipa. Ženske so mogoče računale na več, vendar pa je po prikazanih igrah njihov plasman realen. — Vso pohvalo pa zaslužijo naše domače igralke. Najprej za odlično zmago nad Madžarkami, kjer so vse tri: Bogatajeva, Plutova in Teranova enako prispevale in bile tudi vse enako dobre. Drugič pa za zmago nad Ljubljano, kjer je predvsem Plutova pokazala veliko borbenost in tudi precej znanja. Moška ekipa je z dvema zmagama nad Opatijo in »Semperitom« lahko zadovoljna.

Teran je z Madžarom Warkonyjem zaslužen po dobljenih igrah na prvem mestu. Sicer ni igral v svoji najboljši formi, sprepeval pa je levji delež k obema zmagama. Škoda je le, da svojih živcev ne obvlada v vseh trenutkih, kar bi tako mlad igralec vsekakor moral.

Tablica V. mednarodnega turnirja je takale:

MOŠKI:	
1. Ljubljana	4-3-1-17-10-3
2. Lombik-Budimp.	4-3-1-18-14-3
3. Opatija	4-2-2-18-14-2
4. Triglav Kranj	4-2-2-14-18-2
5. Semperit - Dunaj	4-0-4-9-20-0
ŽENSKE:	
1. Triglav Kranj	3-3-0-9-4-3
2. Lombik-Budimp.	3-2-1-8-4-2
3. Ljubljana	3-1-2-6-6-1
4. Semperit - Dunaj	3-0-3-0-9-0

KOLESARSKÉ DIRKE V STRAZIŠČU BODO V NEDELJO

Kolesarske dirke na stadionu v Strazišču, ki so bile napovedane za nedeljo 28. julija, so bile zaradi dežja preložene. Prireditelj bo prihodnjo nedeljo 4. avgusta ob 15.30 in si jo bodo lahko ogledali tudi tisti, ki se bodo vrnili z dirk na Ljubelju.

MLADI STRELCI Z JESENIC ODSLI NA TABORJENJE

Strelska družina »Matija Verdnik-Tomaž« na Jesenicah je organizirala za pionirje svoje družine tritedensko taborjenje v Bohinju. 30 jesenjskih pionirjev, ki so se v minuli sezoni izkazali kot dobri strelci, je odšlo na taborjenje v ponedeljek.

Uprava podjetja razpisuje sledeča delovna mesta:

- 2 TEHNIKA lesno-industrijske stroke, lahko začetnika
- 1 DAKTILOGRAFINJO, lahko začetnico
- VEČ MIZARSKIH POMOČNIKOV
- VEČ DELAVCEV nekvalificiranih ali delavk za obrat Polica pri Kranju
- 3 KLJUČAVNICARJE

Interesenti naj se zglasijo osebno v podjetju ali pošljejo pismene ponudbe. Nastop službe je možen takoj.

„Roleta - mizarstvo“ Kranj

AVTO-MOTO DRUSTVO, TRŽIČ

sprejme v službo

KNJIGOVODJA, MEHANIKA in ŠOFERJA

Pogoji:

za knjigovodja srednja strokovna izobrazba ali nižja strokovna izobrazba in tri leta prakse v stroki.

za mehanika pomočniški izpit in šoferski izpit C in D.

za šoferja šoferski izpit C.

Plača po dogovoru.

Prijave se sprejemajo do 10. avgusta 1957.

Obrtno podjetje „Pleskarstvo“, Kranj

Koroška c. 19

Sprejme kvalificiranega

ČRKOSLIKARJA in PLESKARJA

za imitacijo lesa. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Pismene in ustne ponudbe sprejema pisarna podjetja Koroška cesta 19, Kranj.

IŠČEMO

LABORANTA

za foto oddelek. — Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe takoj.

Časopisno - založniško podjetje »Gorenjski tisk« — Kranj

ŽELEZNINA

trg. podjetje z gradb. materialom, gospodinjstskimi predmeti, okovjem, sanitarno opremo, barvami in laki
IMA ŠE

na zalogi uvožena Puch-California moška kolesa ter moška uvožena kolesa češke Šport.

Prešernovo gledališče v številkah

Z nastopom v Zabnici, kjer je uprizorilo v čast Dneva borcev Fuginovo dramatisacijo partizanske bitke z Nemci na Špičastem vrhu »Ob krvavi zori«, je Prešernovo gledališče 4. julija zaključilo svojo sedmo sezono. Kljub vsem težavam, s katerimi se gledališče še vedno bori, je bila pretekla sezona vsekakor uspešna. Z ansambлом 14 igralcev in igralk, od katerih sta bila dva dlje časa v bolniškem stanju, je gledališče naštudiral deset premier, obnovilo Cankarjeve »Hlapce« za proslavo 20-letnice velike tekstilne stavke v Kranju, ter naštudiral že omenjeno dramatisacijo Ivana Fugine »Ob krvavi zori« za Dan borcev. Razen tega je pripravilo tudi večer starogrške lirike, za katero pa je bilo med Kranjčani žal premalo zanimanja. Uprizorjena dela so se vrstila v tem-le zaporedju: A. T. Linhart: »Veseli dan ali Matiček se ženi«, R. F. Delderfeld: »Visok je zid«, Sofokle: »Kralj Edip«, F. Mičinski: »Mogočni prstan«, Aristofanes: »Lizistrata«, A. Remec: »Magda«, A. Salacrou: »Noči jeze«, W. Inge: »Avtobusna postaja«, A. Leščan: »Slepi potnik« in Jan de Hartog: »Zakonska postelja«. Za Teden matere in otroka je bila štirikrat ponovljena Skuččeva mladinska igra »Janko in Metka«. Ob priliki proslav 20-letnice tekstilne stavke je gledališče gostovalo s Cankarjevimi »Hlapci« v Trzinu, na Jesenicah in v Škofji Loki. Od uprizorjenih del je pet slovenskih, eno jugoslovansko, štiri moderna, ter dve klasični. Komedijski repertoar je bil s težjim uravnotežen.

V sezoni 1956/57 je ansambel odigral skupno 173 predstav, od tega 121 v domači hiši, ostalih 52 pa na gostovanjih. K temu je prišle še gostovanja drugih gledališč v naši hiši, katerih je bilo letos precej. Ob otvoritvi proslave 20-letnice tekstilne stavke je gostovalo pri nas Slovensko narodno gledališče iz Maribora s Patrickovo komedijo »Vroč kri«. Eksperimentalno gledališče iz Ljubljane je gostovalo z Roussinovo komedijo »Mož, žena in smrt«. Mestno gledališče iz Ljubljane se je v pretekli sezoni prvič predstavilo kranjskemu gledališkemu občinstvu z dramo M. Gorkoga: »Malomeščani« in komedijo Barillette-Gredy: »Pero«. Tudi Mestno gledališče iz Celja nas je obiskalo prvič od svojega obstoja z Nashevim »Vrememarjem« in sodobno dramo, poljskega dramatika Lutovskega »Dežurna služba«. Mestno gledališče z Jesenic nam je letos vrnilo obisk z Roussinovo komedijo »Otroci prihajajo«. Tako je bilo odigranih skupno 188 predstav, kar pomeni napram lanskemu sezoni 30 predstav več.

Obisk se je ponovno zvišal, vendar je z ozirom na večje število predstav nesorazmeren. Skupno število obiskovalcev znaša 47.656, od tega doma 33.475 ali 70,22%, in na gostovanjih 14.181 ali 29,78%. Posamezna dela pa so imela tak-le obisk: Matiček se ženi 7474, Visok je zid 3035, Kralj Edip 3683, Mogočni prstan 4584, Lizistrata 3205, Magda 5889, Noči jeze 1726, Avtobusna postaja 4192, Slepi potnik 2872, Zakonska postelja 2692, Hlapci 2828, Janko in Metka 898. Grško liriko je poslušalo na dveh prireditvah 135 ljudi! Predstavo v Zabnici si je kljub delavniku ogledalo 700 ljudi. Naši

gostje pa so imeli skupno 15 predstav in 3745 obiskovalcev.

Gostovanja so bila v pretekli sezoni kljub pomanjkanju denarnih sredstev zelo številna in je število predstav na gostovanjih večje napram prejšnji sezoni za 16, obisk pa za 2566. Število krajev je večje za 10 ali 100%. Gostovali smo v sledečih krajih: Cerklje 1 predstava, Golnik 7, Gorenja vas 3, Jesenice 3, Kamnik 2, Kočevje 3, Križe 1, Kropa 1, Lancovo 1, Ljubljana SNG 1, Predvor 1, Radovljica 3, Sorica 2, Škofja Loka 9, Trzin 1, Visoko 3, Solkan 3, Zabnica 1, Zelezniki 4 in Ziri 2 predstavi. Največ predstav je bilo v Škofji Loki, kjer je KUD »T. Sifrer« razpisal sezonski abonma, največ obiskovalcev pa je bilo na Golniku: 2270. Iz navedenega sledi, da je gledališče razširilo svoja gostovanja od lanskih 10 krajev na 20. Obisk na gostovanjih

bi bil neprimerno večji, če bi bil čas gostovanj prikladnejši. V mnogih krajih na podeželju smo gostovali ob sobotah zvečer, kar zlasti za izrazito kmečke vasi ni posebno prikladno. V splošnem je opaziti, da zanimanje za naše predstave na podeželju še vedno raste, izjema je Trzin. Zdi pa se, da bi bilo mogoče tudi v Trzinu organizirati redna gostovanja, saj precejšnje število Tržičanov poseča naše premiere v Kranju.

Na gostovanjih je bilo povprečno zasledeno 78,60% dvoran.

To je slika pretekle sezone. In prihodnja? Vodstvo in ansambel gledališča sta polna optimizma in volje do dela, zato smo lahko prepričani, da nam bo ob podpori naše oblasti in naših obiskovalcev uspelo, da bo prihodnja sezona zebeležila nove uspehe.

F. T.

ZANIMIVA ANKETA

Delavci v Zireh pridno obiskujejo gledališke predstave in koncerte, manj pa športne prireditve

Lani med počitnicami je skupina študentov pravno-ekonomске fakultete v Ljubljani pod vodstvom profesorja dr. Jožeta Goričarja napravila v treh slovenskih podjetjih anketo o tem, kako naš delovni človek preživlja prosti čas. Med anketiranimi podjetji je bilo tudi čevljarstvo podjetje »Alpina« iz Zirov. Anketiranih je bilo 70 delavcev v povprečni starosti 25 let.

Anketa je dala zanimive rezultate, ki kažejo, da žirovski delavci precej beró, dokaj pridno obiskujejo gledališče in tudi koncerte, medtem ko za športne prireditve med njimi ni tolikšnega zanimanja.

Najmanj je zanimanja za dopolnilno strokovno, pa tudi splošno izobrazbo. Od anketirancev obiskuje po en delavec zdravstveni tečaj, dramski tečaj pri Svobodi, seminar ZKS in šoferski tečaj. Športne prireditve redno obiskuje 34,2% anketiranih ali 25. Za razliko od ostalih dveh podjetij, kjer je med anketiranci največje zanimanje za nogomet. Zirovce najbolj privlačuje telovadba. Nogomet je na drugem mestu, nato pa sledita smučanje in atletika.

24 anketiranih (34,2%) obiskuje redno gledališke predstave v okraju, 30 (ali 42,8%) pa jih obiskuje priložnostno. Več kot tri četrtine anketiranih delavcev hodi torej v gledališče. Od anketiranih delavcev jih redno obiskuje glasbene prireditve v Kranju 18 ali 25,7%, priložnostno pa 19 ali 27%, torej skupno več kot polovica. Filmske predstave redno obiskuje 50% ali 35 anketirancev, 25 ali 35,7% pa jih zahaja v kino priložnostno. V sezoni 1955-56 so jim bili najbolj všeč: V vrtincu, Prostor na soncu, En dan življenja, Ivanhoe, nato šele kavbojke itd.

V analizi ankete, ki jo je dr. Jože Goričar objavil v letošnji 6. številki revije »Sodobna pošta«, s tem v zvezi ugotavlja, da

je med delavstvom podjetja »Alpina« v Zireh mnogo boljši odnos do teh področij kulture (misli na gledališče, glasbo in na filme), kakor pa med anketiranimi delavci mariborskih podjetij Boris Kidrič in Metalna. Kar zadeva odnos do gledališča je to verjetno posledica dobre repertoarne politike Svobode v Zireh in pa gostovanj Prešernovega gledališča iz Kranja...

Značilno pa je, da je tudi zanimanje za glasbene prireditve med anketiranimi delavci v podjetju »Alpina« mnogo živahnije kakor pa med delavci obeh mariborskih podjetij. Enako velja tudi za odnos do filma...

Slabše — čeprav še vedno nekoliko boljše od delavcev ostalih dveh podjetij — je zanimanje za knjige. 22 ali 45,7% anketiranih delavcev je naročnikov Prešernove družbe, 7 ali 10 odstotkov pa je naročenih na Mohorjevo družbo. Razen teh si je kupilo v letu 1956 knjige le 8 delavcev oziroma 11,4%. — 18 anketiranih delavcev je izjavilo, da si želijo kupiti knjige, a jim družinski proračuni za sedaj to onemogočajo.

USPELA RAZSTAVA

Ob 75-letnici obstoja gasilskega društva in ob 60-letnici prosvetne dejavnosti v Begunjah so se tudi bolniki tamkajšnje bolnišnice za duševne bolezni odzvali z razstavo ročnih del. Posamezna dela, kakor razni dekorativni prtiki, prtji, oblake, in številni drugi dekorativni predmeti so zelo kvalitetni.

Milan Batista: Pesnik v noči (les orez, 1957)

filmi, ki jih gledamo

UPORNIK

Tudi s tem ameriškim filmom v črno-beli tehniki še ni prekinjeno obdobje dobrih filmov v kranjskih kinematografih. Film utegne biti še posebno zanimiv zategadelj, ker zelo ostro in na nepriljen način biča napake in nezdrave razmere v ameriškem družbenem življenju. Zgodba pripoveduje o nadarjenem arhitektu, ki vnaša v projektiranje in gradnjo nebotičnikov v New Yorku, nov, revolucionarni stil, pri tem pa naleti na zagrižen odpor nosilcev konzervativnih naziranj v gradbeništvu. Le-ti, se pravi, razne gospodarske in politične skupine, ga skušajo s tiskom, diktiranim javnim mnenjem in plačano propagando uničiti. — Po dramaturški plati je film brezhiben, pa tudi režiji in igri Garry Coopra, Patricie Neal ter ostalih igralcev ni kaj očitati. Vsekakor gre za film, ki bo ostal gledalcem še dolgo v spominu.

STIRJE JEZDECI

Ne bo odveč pripomba, da so ameriški filmski producenti kar neuničljivi v iskanju napetih zgodb za filme z Divjega zapada. — In kaj nam ima povedati barvni film »Stirje jezdec«? Vodilna misel tega filma utegne biti: Človek je dober! V notranjosti vsakega človeka, pa naj bo še tako slab, je utajena iskrica dobrega in plemenitega. Pogosto pa prav okolje in družbene prilike, iz katerih je človek zrasel in v katerih živi, dušo njegova plemenita nagnjenja, ki pa se čisto sprostite tedaj, ko grozi sočloveku stiska. Kavbojka pa ne bi bila to kar je, če ne bi producenti dodali zgodbi še divje galopiranje, medsebojna obračunavanja s pestimi orožjem in za nameček še Indijance, da o ljubezni ne govorim.

Zgodba je spretno zasnovana, režija odlična, kar velja v glavnem za igro — skratka, film utegne biti še kar privlačen, posebno za ljubitelje vesternov.

Drugo srečanje z grafiko Milana Batiste

(iz razgovora s slikarjem)

Številni obiskovalci, zlasti pa ljubitelji likovne umetnosti, ki so si ogledali v Mestnem muzeju v Kranju razstavo lesorezov akademskega slikarja Milana Batiste, so vsekakor bogatejši za zanimivo doživetje, ki jim ga je posredovalo srečanje s črno-belo tehniko. Ker je razstava s svojimi mestoma že kar nenavadnimi izraznimi prvimi, pa tudi po svoji izvirni tematiki zelo zanimiva in ker menim, da bodo ljubitelji grafične umetnosti kaj radi prisluhnili pomenku o tej slikarski tehniki in posebej o ustvarjalnosti M. Batiste, bom posredoval nekaj bistvenih drobcev iz razgovora z razstavljavcem.

O svojem likovnem študiju je slikar M. Batista, ki to pot že drugič razstavlja v Kranju, takole pripovedoval:

»Likovne študije sem končal na Akademiji za upodabljanje umetnosti v Ljubljani, in sicer pri prof. Božidarju Jakcu, kjer sem obiskoval tudi grafično specialno šolo.«

Ali se v svoji ustvarjalnosti poslužujete razen grafike še kakšnih drugih tehnik?

»Ukvarjam se tudi s fresko-tehniko (stensko slikarstvo) in akvarelom, nekoliko manj z oljem.«

Kaj vas privlači, da se ukvarjate v pretežni meri z grafiko?

»Predvsem raznolikost grafičnih tehnik, ki nudijo slikarju pravcato zakladnico izraznih sredstev: od lesorezov preko jedkanice pa do litografskih tehnik. Po kreativni moči pa me zelo privlači prostran svet svetlega in temnega, ali določneje povedano: intimitnost, ki jo vsebuje grafika in pa to, da nudi slikanje v črno-beli tehniki neomejene izrazne možnosti, je hudo vabljivo, hkrati pa se oboje prilagaja mojim grafičnim stremljenjem.«

Kakšni motivi so vam najljubši?

»Vsekakor je izbira motivov odvisna od duševnega zorenja in trenutnega razmišljanja. Če pa hočem dati izbrani motiv nek specifični poudarek, tedaj je moj osrednji motiv — človek, s svojo notranjo vsebino.«

Le-to skušam zajeti in hkrati dojeti vse spremembe v človekovi notranjosti. Pri človeku, ki ga upodabljam, prihajam tako do nekakšnih racionalnih oblik (potencirane geste itd.); v zadnjem obdobju svojega dela pa si prizadevam postaviti človeka v neko okolje in ga hkrati povezati s primarno obliko arhitekture. Prav stapljanje ambienta in človeka daje mojemu delu vsebino, ki je včasih kritična (Sredi mesteca), drugič intimna (Pesnik v noči), tretjič nazorska (Dva svetova, Dekleta v interjerju) itd. Naposled tudi ne smem zaobiti likovnost same forme; posebno privlačnost ji pripisujem zlasti zato, ker mi nudi najširše možnosti za kompozicijo.«

Kaj menite o svojem izpovedno-izraznem stremljenju?

»Ne bi mogel reči drugega kot: svoj umetniški obraz vztrajno iščem. Menda — včasih se mi zdi — sem pravo pot do tega cilja našel. O končnih uspehih tega iskanja pa ne bi rad govoril. Po najboljših močeh si prizadevam v svoje umetniško stremljenje utelesiti naše slovensko čustvovanje in utrip naše krajine. Pretirano hlastanje po sodobnih prijemih v likovni umetnosti in fantastika so mi tuji. Iz realnega sveta si skušam postopoma zgraditi svoj predstavniki svet; (strašilo, ribiške mreže, pristan, oblaki). Značilno za vsa moja dela je nekakšen surrealizem z bolj ali manj močnim privzokom lirčnosti.«

Kaj je glavni namen vašega ustvarjanja in kaj hočete posredovati ljudem?

»Preprosto in v kratkem povedano: ljudem hočem prikazati človeka takšnega, kakršen je, z vsemi njegovimi notranjimi težnjami, veseljem in tegobami, brez kompleksov in brez strahu. Odkriti hočem tistega človeka, ki se spreminja v svojih etičnih in moralnih vrhlinah. Seyeda je temu težko prisluhniti, saj so vsa intima čustvovanja pogosto kar pregloboko utajena v človekovi notranjosti.«

S.S.

Naša kratka zgodba

ALLAN RAY:

PODOBNOST

»Mrzlo je, da,« je odvrnil Ned in prijel za vilice, da bi razkosal pecivo. Ko je hotel potisniti vilice v pecivo, so mu prsti odpovali, tako čisto so bili premrli. Stisnil jih je v pest in spet razklenil. Takoj se ji je zasmilil.

»O, revež, saj imate čisto premrle prste,« je dejala, »dajte, stopite z menoj, spravim vam jih spet v red!«

»Saj bo kmalu spet dobro,« se je branil in si tri roko ob roko, ona pa mu je le trdovratno prigovarjala, tako da ji je nazadnje kar ubogljivo sledil. »Saj je res prijetno, če se takole brižljivo ukvarja ženska s teboj,« si je mislil med potjo. V umivalnici je natočila poln bazen vode. »Vtaknite roke v vodo!« Tako ljubko je znala ukazovati! Ned je trl roki v mrzli vodi. Ko jih je vzel iz vode, je že stala ob njem s svežo brisačo. Hitro mu je osušila roki in ju rahlo drgnila, da bi spet poglala kri po žilah. Ned jo je gledal od blizu. Ognjenočne lase je imela, ravno take oči, lepe, temne kot noč, črnikaste polti je bila z žametno kožo in imela je okrogle jamice v licih. Južnjaški tip vsekakor, toda ne mehkužen, temveč jedrovit, kipeč sile in zdravja.

»No, kako je zdaj — bolje?« je dejala smehljaje.

»Prisrčna vam hvala!«

Vsedel se je na svoje stafo mesto nazaj, ona pa je šla spet po svojih opravkih. Zdaj je mogel pojesti svoj košček peciva, pri tem pa jo je neprestano opazoval. Drgnila je podstavek aparata za kavo, dokler se ni svetil, potem je odšla na hodnik, ki je od zadaj vodil v sobo, ter začela pometati. V sobo spredaj pa je ni bilo več.

Vrata so se odprla in v sobo je vstopil možki. Naglo in z zanimanjem se je ozrla, takoj pa se je njen obraz spet potemnil. Prišlec ni bil oni, ki ga je pričakovala. Prodala mu je zavojček cigaret in šla spet na delo. Možki je zapustil lokal.

»Veste,« se je spet nasmehnila Nedu, »vi ne tako živo spominjate na nekoga, zato vas tako rada vidim.«

»Oh, namiguša,« je pomislil Ned. »Toda ne, ne, preveč resna je, preodkrita, preveč naravna je za to.«

»Prav gotovo na prijatelja, kajne?«

»Da, je rekla nenavadno resno,« oh, tako dolgo ga že ni bilo tu!«

Spet se je ozrla na vrata, hrepeneče. »Kardarkoli se odpro vrata, zmerom mislim, da bo vstopil Frank Collina. Usta so se ji zakrivila v lahen nasmeh in spet je rahlo zardela. »Tako je pač,« je rekla poltihu in na-

daljevala z delom. »Komaj je prišel, pa je spet izgubil,« je dejala po kratkem premisleku. »Najbrž sem ena izmed mnogih zanj,« je pristavila filozofsko. »Toda on pomeni zame čisto nekaj drugega! Zanj bi mogla storiti mnogo, vse... Z njim bi mogla na majhni fermi biti srečna, z nekaj piščeti, s kravico, v mali hišici... Niti tega mi ni povedal, kam gre, kdaj se vrne... Morda,« po odmoru — »bi mu sploh ne smela zaupati, ali pa se bo nekega dne kar pojavil — z ženo in kopico otrok? Toda, če bi se še kdaj pojavil in bi me hotel, bi mu hotela postati vse, da...«

Ned je postal kar ljubosumen in je bil nevoščljiv idiotu, ki je odšel od nje in jo pustil samo. Pomislil je, kako bi ga sprejela Nora, če bi zdajle prišel domov. Ne, saj ga ne bi niti sprejela, da bi mu pogrela roki kot to dekle, ki je čakalo na onega... Ne, Nora bi ga sploh ne čakala. Jezila bi se, da jo je zmotvil v njenih opravkih...

S težavo je pogoltnil zadnji košček peciva in se obotavlja dvignil, da bi odšel.

»Pa res ne vem, kako si drznen tako govoriti z vami,« je rekla, »če bi...«

»Če bi tega ne bilo, da vas tako spominjam nanj...« je nadaljeval Ned.

»Prav res, ravno zato,« je povzelo dekle. »Ko ste vstopili, sem prav zares mislila, da je on — samo,« — tu je potegnila s prstom ob desnem sencu — »samo on je imel obroček, v cik-cak nasekan obroček nad desnim očesom...«

KONEC

POČITNICE SO TUDI DOMA PRIJETNE

RECEPTI

Kozmetika

OČI JE TREBA NEGOVATI

Pregovor, da oči izražajo duševno razpoloženje človeka, je že star in v njem je veliko resnice. Tudi oči terjajo nego, zlasti zvečer, ko se vračate utrjene domov. Osvežite jih s kope-ljo, za katero potrebujete samo nekaj destilirane vode, ki ste ji dodale dve, tri kapljice rožnega olja. To vodo lahko uporabite tudi za obkladke in jih devate na oči. Ako se vam oči hitro utrudijo, si privoščite kratek odmor po kosilu. Vsaj za nekaj minut si pokrijte oči s kako ruto, da jih zaščitite pred svetlobo. Pri branju se bodo oči manj utrudile, če položite čez besedilo rumen celofanski papir. Za osvežite oči je priporočljiv A-vitamin, ki jim daje svežino in sijaj. Veliko ga je v ribjem olju, svežem rumenjaku, siru in pa seveda v raznih medicinskih preparatih. Pred odhodom na zabavo okoplajte oči z rožno vodo, ki ste ji dodale nekaj kapljic pomarančnega soka.

Vidmarjevi letos niso šli nikamor na počitnice. Enajstletni Milan se je zaradi tega nekaj dni zelo kisko držal. Staršem je vsak dan očital, da bo večina njegovih sošolcev šla na morje, on pa ne bo nič novega videl. Za očetove obljube, da bo preživel počitnice ob Jadranu prihodnje leto, ko bo podjetje zgradilo svoj počitniški dom, se sploh ni zmenil.

Staršema je bilo žal, da sinu ne moreta nuditi zaželenega razvedrila, ker sta porabila denar za druge namene. Premišljala sta, s čim naj bi zadovoljila Milanovo željo po spoznavanju novih stvari. Tedaj se je oče nečesa domislil.

Ze naslednje jutro je predlagal izlet iz Kranja na Čemšenik k zajetju vodovoda. Tisti dan je vsem trem minil v prijetnem kramljanju. Milan je pozabil na morje. Oče mu je komaj odgovarjal na vsa vprašanja o vodovodu, o načrtih za nove gradnje v občini in podobno. Spotoma so nabrali tudi nekaj gob, ki jih je Milan s posebnim veseljem iskal. Pogovor je zavil v drugo smer: koliko vrst gob imamo, kam jih izvažamo in kje najraje rastejo.

V naslednjih dneh so odšli Vidmarjevi nekajkrat na kopanje v dolino Kokre, potem pa jim je deževje to preprečilo. Neka popoldneva sta oče in Milan zavila v muzej. Ogledala sta si slikarsko razstavo, vendar sin tokrat od očeta ni mogel dobiti zaželenih pojavnosti. Kratko predavanje z magnetofonskega traku jima je prišlo kar prav. Bolj kot slikarstvo so ju zanimali zgodovinski predmeti, predvsem izkapanine, ki pričajo o davni naseljenosti mesta. Milan je radovedno vpraševal za življenje starih Slovanov itd. Obiskovalec, ki je hodil poleg, mu je

svetoval, naj prebere Finžgarjev roman »Pod svobodnim soncem«. Knjigo si je Milan takoj izposodil v knjižnici. Zelo mu je ugajala in le težko so ga od branja priklicali k malici oziroma h kosilu.

V julijskih dneh se je Milan najbolj navdušil nad ogledom Gorenjskega sejma. Vse je hotel vedeti — kje je ta ali ona tovarna, kako se kak predmet izdeluje, čemu se uporablja itd. Se celo to je sklenil, da se bo izučil za mizarja in da bo svoje

najboljše izdelke pošiljal na razstave.

Tako so Milanu minevali počitniški dnevi brez dolgočasje. Po zaslugi staršev je odkril marsikaj novega, predvsem pa spoznal domače mesto, po katerem je prvič hodil s povsem odprtimi očmi.

Preprosta poletna obleka na levi je ukrojena iz blaga z belimi pikami na rdeči podlagi. Pikčasti vzorci vseh velikosti so letos zelo moderni. Prednost imajo predvsem bele pike na temni ali pa zelo svetli podlagi. Ta vzorec je priljubljen zlasti še zaradi tega, ker je primeren za vse postave. **Desno:** Eleganten model popoldanske enobarvne obleke, izdelan po princесси kroju.

V letošnjem muhastem vremenu nam kostim iz balonske svile ne bo odveč. Model na sliki je zelo praktičen.

JEDILNIK

Fižolova musaka Marelični omoki

Fižolova musaka: 1 kg fižola operi in zreži. Na masti prepraži drobno zrezano čebulo, dodaj narazan strožji fižol, prilij nekoliko vode in duši do mehkega. Med tem zmelji pol kilograma govedine in četrt kilograma svinjine ter prepraži s čebulo na masti. Ohlajenemu mesu dodaj jajce, sol, poper in sesekljan peteršilj. V kozico zlagaj plast dušenega fižola in plast mesa, tako da bo na vrhu fižol ter dolij malo juhe. Povrhu lahko vlijesh tudi raztepeno jajce predno postaviš jed v pečico, da se zapeče.

Marelični omoki: pol kg krompirja, pol kg moke, eno jajce, pol kg marelic, 15 dkg masla, 10 dkg drobtin.

Iz kuhanega in pretlačenega krompirja, moke, jajca in masti napravi krompirjevo testo. Na deski testo razvaljaj, izreži kvadrate, v katere polagaj razpolovljene marelice s koščkom sladkorja. Nato oblikuj cmoke in jih kuhaj v slani vodi.

PRAKTIČNI NASVETI

Medeninasta posoda rada potemni. Da to preprečimo, jo obrišemo s krpo, prepojeno z raztopljenim parafinom.

Stekleno posodo lepo osušimo s surovim nastrganim krompirjem ali s koprivami oz. preslico.

Iztepač po končanem delu obrišemo in obesimo. Umazanega umijemo v razredčeni milnici.

Krpe za brisanje prahu in poda bodo trpežnejše, če jih podolgem in povprek prešijemo z bombažnimi nitkami. Vse krpe, s katerimi pomivamo, brišemo, drgnemo itd., po uporabi operemo in posušimo. Za različne vrste čiščenja uporabljamo različne krpe, eno za pomivanje kuhinjskega pohištva, drugo za kopalnico, juto za tla itd.

Osivel, črn dežnik osvežimo, če ga skrtačimo z močno kavo ali čajem. Odprt dežnik zdrgnemo po vsej površini s krtačko za zobe. Če je raztrgan, ga zalepimo znotraj s črnim obližem, ker bi ga s šivanjem lahko še bolj raztrgali.

PES IN VOLK

Pes čuvaj je bil hudobnemu volku močno v napoto. Kadar koli se je le-ta približal staji z namenom ukrasti ovco ali jagnje, se je pojavil pes in z lajanjem priklical človeka. Volk je dobro vedel, da se s človekom ni šaliti, kajti človek ima strašno puško, ki bruha ogenj in skeleče kroglice. Tuhtal je, kako bi se dalo strašni puški izogniti ter je odločil, da sklene s psom premirje.

V temni noči se je priplazil v bližino človekovega bivališča in izza varnega plota nagovoril psa.

»Čakaj no, ne lajaj« je dejal, »dopusti, da se nekoliko porazgovoriva!«

Pes je že hotel zalajati, a ker je bil radoveden, je renče prisluhnil.

»Dragi pes,« je prilinjeno nadaljeval volk, »kaj bi name lajal, saj sva brata! Neumen si, ko služiš človeku! Pojdi z menoj! Skupaj bova hodila na lov ter brez truda in dela jemala človeku dobrote iz njegovih staj! Brezskrbno bova pohajkovala po širnih gozdovih in žrla, kolikor bova hotela. V moji družbi boš užival brezdelje in svobodo, kajti nad teboj ne bo več zopnega človeka, ki bi te priganjal k delu. Z menoj pojdi, brat pes!«

»Izgini!« je zarenčal čuvaj, »nič mi ni do tvoje družbe!«

»Ze prav, ze prav,« je pomirjujoče menil volk, »že grem, ti pa dobro premisli moje besede. Vrnem se, kajti vem, da boš uvidel, da ti hočem dobro!«

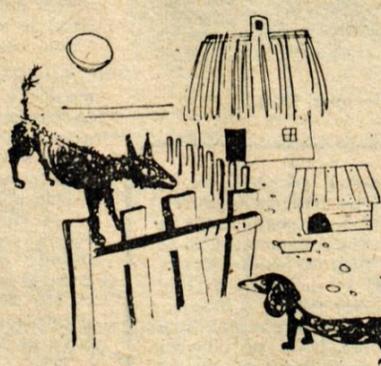
Volk je odšel in se čez nekoliko dni vrnil. Potihoma se je priplazil do psa, ki — glej čudo — ni zarenčal kot prvič. Spet je slikal psu vse radosti svobode v gozdovih in pes ga je poslušal. Ko je volk končal, je pes dejal:

»Saj ne rečem, da bi ne bilo lepo, toda meni je dovolj dobro tu, kjer sem.«

»Ze prav, ze prav,« je menil volk, »premisli dobro, vrnem se!«

Pes je odslej pričel vse pogosteje misliti na besede brata volka. Prišlo se mu je dozdevati, da mu pri človeku

le ni tako dobro, kot je to prej vedno mislil. Res da ni bil lačen, ali večno delo, večno bedenje na straži človekovega bivališča, je bilo res malo prehudu. V gozdovih bi lahko pohajkoval brez dela in v svobodi. Močno je o tem premišljeval in ko je v tretje prišel volk, mu ni bilo treba mnogo pri-

spremenila. Tudi pri pastirjih se je oglasila puška in spet sta morala bežati, ne da bi kaj odnesla.

Vse težje in težje je bilo priti do plena. Bila sta večkrat lačna ko sita in psu je pričelo tako življenje močno prepadati. Najhuje pa je bilo, ko je prišla v deželo zima. Dneve in dneve sta se podila po zasneženem gozdu in če jima je bila sreča mila, sta ujela kakega mršavega in premraženega zajca, za katerega sta se stepla. Pes je volka zasovražil. Lačen in drgetajoč od mraza je s hrepenenjem gledal v dolino, kjer se je iznad človekovega bivališča tako vabljivo in domače dvigal dim iz dimnika v sivo in neizprosno mrzlo nebo.

Neke temne noči ju je glad spet prignal v bližino staje. Tedaj je blisk raztrgal temo in v gluho noč je jeknil strel. Pes je občutil skelečo bolečino v bedru. Kazno je bilo, da je človek budno čuval svoj hram. Z muko in krvaveč se je pes priplazil v brlog, kjer si je lizal rano; ležal je nekoliko dni in toliko, da ni poginil od lakote.

Ko si je nekoliko opomogel, je zapustil volka in pri belem dnevu izginitil v dolino. Odsel je naravnost v človekovo bivališče. To pot ga človek ni sprejel s strašno puško; dal mu je jesti in toplo ležišče in pes je bil srečen, da je spet doma.

Kot nekoč, je zopet vestno in zvesto vršil svoje čuvajske dolžnosti. Spoznal je, da brez poštenega dela ni kruha niti zadovoljstva. Odslej je postal največji sovražnik ter strah in trepet hudobnih, tatinskih volkov.

Če bi bil...

Če bi bil slavček
mamí zvečer
pod oknom bi pel,
ko dolgo v noč bdi
in zame skrbi.

Če bi bil sonček,
vedril bi ji dni,
nežno poljubljal bi jo na oči;
božal bi čelo nagubano ji,
ki so zorale ga težke skrbi.

Če bi bil veter,
iz daljnih dobav
bi ji prinesel topel pozdrav,
od očka, ki nam v tujini je pal,
za dom svoj predragi življenje
je dal.

Tončka Perčič

Miha Klinar:

Iskre

Iz ozkih dimnikov nad plavži
iskre na večer prše.
Svetle rdeče — zlati tropi
kakor zreli žitni snopi
se mi zde.

Nini mala pa seveda
vse drugače iskre gleda;
mislí, kam so poletele,
premišljuje,
se vprašuje,
a odgovora ne ve.

Še se muči in odlaša,
a naposled me le vpraša,
kam so odhitale.

Kam? ... V nebo so odbrzele
in so zvezdice prižgale,
da ponoči bi sijale
kakor te, ki že žaré.

Ko so zvezdice prižgale
in nazaj so odpršele,
so kresnice jih ujele,
s njimi si prižgale lučke,
da bi ne zašle v temi.

Ko so zvezdice sijale,
si svetile v noč kresnice,
iskre kakor saje pale
so na naše Jesenice.

JOZE VARL

RAZOGLAVI MAK

Travnik je bil kakor mehka pisana preproga. Vse vrste cvetic so ga krasi- le. Marjetice so blestele v soncu, zlatice žarele kakor mali biseri in tam sredi pisanega cvetja je rdeči mak ponosno kimal s svojo rdečo glavo. Lep je bil in čebelnice so rade prihajale k njemu. Sedale so nanj in ko, so se odpočile, so odletele naprej po svojih opravkih.

Mak je bil z dneva v dan bolj ponosen sam nase in na to, da so pridne čebelnice tako rade prihajale k njemu v goste. Vedno bolj in bolj se je vzpenjal, da bi ga vendar videli vsi preko širnega travnika.

»Ne bodi preponosen,« ga je svaril modriž.

»Zakaj? Naj me vsi vidijo in letajo k meni,« mu je mak odgovarjal. »Poglej mojo rdečo kapico, revček! Ali imaš ti tako?«

»Skloni jo raje,« mu je svetoval modriž, »da ne boš ostal brez nje. Napuh nikomur ne koristi!«

Tedaj je zapihljajal veter. Ponosni mak se je obrnil k njemu in se zasmeljal: »Kako prijetno hladiš, boter! Pihaj šel!«

Reš je veter zapihljajal močnejše in odpihnil ono lepo makovo kapico, na katero je bil mak toliko ponosen. Prav nič mu ni pomagalo jadikovanje in jokanje. Ostal je brez nje, sam, samcat visoko nad ostalimi cvetkami, kajti odslej so letale tudi čebelnice drugam, na lepše cvetice.

REŠITEV REBUSA:
GORENJSKI SEJEM

gorenjske bodice

Ali res ni mogoče drugače?

△ Za uvod nekaj kratkih z Gorenjskega sejma v Kranju. — Bežna pripomba: sreča, da prireajo ta sejem le enkrat na leto in še takrat samo za deset dni, sicer bi bankrotiral. Kako ne, saj deluje zabavišče na sejmu kot brezhiben sesalec, ki temeljito poseša žepo do zadnjega fičnika. Škoda, da niso sesalci za prah tako močni!

△ Organizatorjem Gorenjskega sejma v premislek! — Morda bi kazalo na prihodnjem sejmu opremiti, če ne vse, pa vsaj nekatere razstavljene izdelke s cenami. — Načela: razstavo čimbolj približati obiskovalcem! se je poslužilo le podjetje »Elektrotehna« iz Ljubljane, ki je vse izdelke opremila s cenami. In uspeh tega ukrepa? Obiskovalci so bili zadovoljni.

Tako se vprašujejo potrošniki Jesenic, ki pred prazniki ali nedeljami delajo dolge vrste pred prodajalnami kruha in mesa.

Vsak delovni človek se veseli praznika, vendar je to veselje vezano na precej neprijetnosti, posebno sedaj v letnem času. Trgovska mreža namreč še ni uvidela, kako zelo potrebno bi bilo tudi ob nedeljah in praznikih za nekaj ur nuditi potrošnikom sveže meso in kruh, medtem ko je to že dolgo uvedeno v nekaterih drugih mestih.

Za Dan vstaje 22. julij so morali jeseniški potrošniki že v soboto 20. julija nakupiti kruh in meso. Poleg

tega pa so morale gospodinjice ta dan po 2 ali 3 krat v vrsto za kruh in navsezadnje vzeti črnega, ki ne traja niti dva dni, da se ne bi kvaril, belega pa dobile niso. Pri vsem tem je le treba misliti, da vsi potrošniki ne razpolagajo z dobrimi shrambami ali celo hladilniki.

Posebno je ta problem pereč ob praznikih, ki so skupaj z nedeljo. V takem primeru morajo potrošniki nabavljati živež za 3 dni skupaj. Prav tako pa tudi delovni čas v nekaterih poslovalnicah ne ustreza industrijskemu mestu. Potrebno bi bilo omogočiti delovnemu človeku, da lahko kupi kruh, meso in mleko v času ko je

prost, torej že ob 5. uri zjutraj. Sedanja delovni čas v poslovalnicah, ki se odpirajo šele ob sedmih, samo množi zapuščenje delovnih mest v službenem času zaradi odhajanja v poslovalnice.

I. M.
Opomba uredništva: Tudi mi se strinjamo s piscem članka in tem, da jeseniška trgovina v marsičem še ni prilagojena potrebam industrijskega centra, kar čisto vzbuja upravičeno nejevoljo potrošnikom. Glede mleka pa je po naših informacijah težava v tem, da pripeljejo mleko iz Tolmina šele ob 5.30 uri zjutraj in ga poslovalnice nato dokaj kasno dobijo. Jesenice namreč še nimajo lastne mlekarne, za katero pa zdaj že pripravljajo načrte.

V LAHOVČAH RASTE GASILSKO-PROSVETNI DOM

Gasilsko društvo v Lahovčah je eno izmed tistih gasilskih društev na Gorenjskem, ki zaslužijo za svoje delo vse priznanje. V društvu je poleg starejših članov zelo delavna mladina, pa tudi članice in mladinke.

Zaradi oddaljenosti iz Kranja in Kamnika so Lahovčani takorekoč odrezani od kulturnega življenja, zato je razumljivo, da je njihov prosvetni odsek tako delaven, čeprav v vasi še nimajo prosvetne dvorane in so zaradi tega morali z vsemi igrami nastopiti na tujih odrih. 1952. leta so napravili načrt za gradnjo novega gasilsko-prosvetnega doma. Spomladi naslednjega leta so postavili pri starem malem gasilskem domu na sredi vasi temelje novemu domu. Pri gradnji je pomagal skoraj sleherni vaščan, tako z denarnim prispevkom, gradbenim materialom in prostovoljnimi delom, da je zelo hitro napredovala. Leta 1955 je dom že stal pod streho.

Ko bo dograjen, bo eden največjih gasilsko-prosvetnih domov na Gorenjskem. Tako bo poleg gasilskih prostorov v domu še kulturno-prosvetna dvorana, v kateri bo prostora za približno 400 ljudi. Več prostorov bo tudi za druge organizacije, poseben prostor za gospodinjke in druge tečaje in stanovanje za hišnika. Vsa dosedanja gradnja bo stala 600.000 din, njegova vrednost pa že presega preko 5 milijonov din. Poleg denarnih in materialnih prispevkov so vaščani napravili pri domu do sedaj že 16 tisoč prostovoljnih delovnih ur. Okrajna gasilska zveza Kranj je prispevala 500.000 dinarjev, Občinski odbor SZDL Cerklje pa 50.000 dinarjev. C. R.

Krajevni praznik v Predosljah

Padli borci I. kranjske čete

Prebivalci bivše občine Predoslje bodo od 3. do 11. avgusta že četrty praznovali svoj krajevni praznik. 5. avgusta 1941. leta je padel prvi borec tega kraja, Andrej Kmet. Teško ranjen pa je bil v istem boju nad Lomom pod Storžičem komandir I. kranjske čete Franc Mrak iz Kokrice.

Letos bodo prebivalci bivše občine Predoslje praznovali z vrsto športnih in kulturnih prireditev. 3. avgusta bo odšla večja skupina članov ZB, mladine in strelcev v partizanskem maršu

k spomeniku padlim pod Storžič. Med tednom bodo športna tekmovanja v atletiki, nogometu, strelstvu, šahu, gasilski nastopi itd. V soboto 10. avgusta bodo po vaseh kresovanja, v združenem domu na Kokrici pa bo slovesna akademija, ki jo pripravljata KUD in SZDL iz Kokrice. Predvajali bodo tudi jugoslovanske filme. Ob zaključku praznika bodo 11. avgusta popoldan žalne komemoracije, popoldan podelitev pokalov, plaket in diplom prvoplasiranim tekmovalcem, nato pa bo v Predosljah partizansko slavlje. C.

△ Vodstvo zabavišča na Gorenjskem sejmu naj v bodoče — se pravi — drugo leto posveti več pozornosti napovedovanju po zvočnikih. Ni posebno okusno puščati pred mikrofonom pljane napovedovalce, kar se je zgodilo zadnji dan sejma.

△ Puškarje podjetja »Kovinar« v Kranju bi vprašal, če v vsej kranjski okolici ni primernejšega mesta za preizkušanje pušk, kot prav v novo urejenem sprehajališču »Tivoli« v sosestki Kokre? Kako bi bilo, če bi v bodoče preizkušali puške na strelišču v Struževem? Vsekakor je to ustrenejši prostor, kjer ne bo ogrožen mir in življenje sprehajalcev.

△ Komenčani so gadje! Letos so se na občinski praznik še posebno lepo pripravili. Menda so jih zgrabili dekorativni popadki; vse tako kaže, da so oglasno desko pred krajevnim uradom namenoma razbili, nato pa vso pokvečeno vrgli na cesto, nanjo pa prilepili plakate, ki oznanja občinski praznik.

△ Strela skrhan — sem mislil, da so kranjski mulci kaj boljši od kokriških, pa sem se zmotil. Razlika je le v tem, da se kranjski mulci laže poskrijejo v mestu, kot njihovi vrstniki v vasi. Ondam sem jih namreč zasačil pri »čednem« opravilu. Kar premislite — spravili so se celo nad veliki Jez v Savskem Logu. Še dobro, da sem jih pravočasno razhajkal, sicer bi šel jez rakom živžgat. En konec so ga že frderbali — malo oni, malo pa voda, ki je začela vdirati skozi nastale luknje. Madonca, če jih ne bi pregnal, bi nas še ob elektriko pripravili.

Vas pozdravlja VAS BODICAR

„DOBRA SOSEDA“

Tam, kjer se rečici, bežeči izpod visokih planin prek ravnega gorenjskega polja mudi v naročju Save, sta doma. Oba sta lastnika kmetij, ki terljajo za obstanek žilavih, utrujenih rok in tršatih glav. Oba se s temi vrtilinami lahko postavita, v svojeglavosti pa drug drugega še prekašata. Franceta so šteli v časih pred našo svobodo za prvega pristaša kmetijcev, Tomaž je pa veljal za prvaka ljudske stranke svojega kraja. V letih osvobodilne vojne se nista omadeževala, vsak po svoje sta podpirala pravično borbo našega naroda. Dovolj ima zemlje eden kot drugi, dela pa oba še preveč. Kljub temu, da jima nič ne manjka in da si še večje in boljše posesti drug drugemu ne moreta zavidati, pa se le »ne moreta«. Ne da se jima očitati, da se odtegujeta združevanju kmetijskih sil po željah današnje družbe, toda če zadeneta drug ob drugega, pa bodisi na vaških zborih, bodisi v združenem odboru, se takoj udarita. Udarita se pač zato, ker se še vedno »ne moreta«. Nihče ne pomni, da bi kdo od njiju kdaj odnehal. Ostali vaščani, ki nimajo med seboj tako »načelnih« nasprotij, naredijo pač ob takih prilikah tako, kakor jim veleva pamet in odločijo navadno mimo njih. Čas ju pušča zadaj. Zgodilo pa se je v zadnjih tednih, da je dobila vas kosilnico. Nekateri so jo spočetka sprejeli z nezaupanjem in so ji prirokovali neuspeh. Toda, kakor vse napredno, je uspeła tudi kosilnica. Odtegnila se ji nista niti naša soseda. Ko je pa šlo za dodelitev vrstnega reda, v katerem naj bi kosilnica obredla kmetije, sta se Francé in Tomaž se-

veda spet trčila drug ob drugega. Vsak je zahteval prvenstvo zase in ker se nista mogla zediniti, so odločili drugi, da bosta prišla na vrsto kot tretji in četrti. Za malo se jima je sicer zdel ta sklep — (v tem sta enkrat vendarle soglašala), a sta morala hočes nočes vgrizniti tudi v to.

Toda, motite se, če mislite, da je šlo brez spotike naprej potem, ko sta pokosila prvi in drugi

iz vrstnega reda. »Da bi Tomaž kosil pred menoj, nikoli!« »Da bi Francé kosil pred menoj, nikoli!« Tako sta se pridružala oba in prepričevala vsak svoje domače podložnike o svoji višji vrednosti.

Po odločitvi ostalih zadrugarjev naj bi kosil kot tretji Tomaž. Toda, ko je prišel v zadrugo po kosilnico, je bil tam že Francé, ki jo je pravkar nakladal na voz. Uslužbenca zadruga, ki ni še poznal njegovih preklarij s Tomažem, je prepričal, da mu je ta odstopil prednost.

Tomažu je zavrelo po žilah. Spustil se je v Franceta, spustil se je v tega tudi Tomažev sin, ki je bil z njim in pograbila sta za kosilnico. Toda tudi Francé ni bil sam. Z njim se je pripeljala še žena Jerca, znana po svojem urnem jeziku. Vsula je nad Tomaža vrhan koš najbolj izbranih psov. Ko pa je videla, da bo nastropnikoma uspelo priboriti si kosilnico, je bliskovito izdrla iz voza ročico in jo potisnila možu v roke. »Udari ga hudiča,« je še izbruhnila in že je ročica zažvižgala nad Tomaževo glavo. Tomaž so je opotekel in se zrušil na tla. Na temenu glave mu je zazevala rana, iz katere je privrela razgreta kri. Francé in Jerca sta pognala in odpeljala kosilnico. Priborila sta jo za ceno Tomaževe krvi. Tomažev sin se pa od strahu še premakniti ni mogel z mesta.

Epilog krvavega obračuna je zaključilo sodišče. Francé in Jerca sta bila obsojena zaradi hude telesne poškodbe Tomaža, poslednja pa še zaradi hudega jezika. Tomažu je trdglavost tokrat le prišla prav, sicer bi obležal za vedno.

Tak je bil torej za enkrat konec nasprotij med obema sosedoma, ki sta se tako »načelno« sovražila samo zaradi strankarskih razprtij iz onih dni, ki jih je naše ljudstvo že zdavnaj pokopalo z njih tako malo načelnimi nasprotji vred. J. F.

KAMEN spotike

Ob Savski cesti nasproti kranjske klavnice stoji že štiri leta velika dvonadstropna stavba skoraj popolnoma prazna. V spodnjih prostorih je imela nekaj časa skladišče tovarne usnja, potem pa je tudi te izpraznila. V »Standardu« smo zvedeli, da je hiaš last splošnega ljudskega premoženja in da je podjetje želelo urediti v njej 6 dvosobnih stanovanj in 4 garsonjere. Niso pa dobili dovoljenja, čemur se delavci spričo velike stanovniške stiske upravičeno čudijo.

PREDSEDNIK KRANJSKE OBČINE JE SPREJEL 50 ŠPORTNIKOV

Predsednik Občinskega ljudskega odbora Kranj Vinko Hafner je v nedeljo dopoldne sprejel v sejni dvorani Občinskega ljudskega odbora 50 najzaslužnejših športnikov in organizatorjev v občini. Sprejemu so prisostvovali tudi predsednik Sveta za telesno vzgojo Rudi Baldernan, sekretar Občinske športne zveze Edo Vončina in dr. Čop.

Pri tem sprejemu so se športniki s predstavniki pogovorili o raznih problemih kakor tudi uspehih, ki jih imajo športniki v občini. Vinko Hafner jim je obljubil še nadalje vso naklonjenost in podporo občine pri

razvoju športa. Predstavniki strelske družine s Primskovega so ob tej priliki izročili predsedniku Hafnerju diplomu častnega člana strelske družine, ker kot kum njihovega prapora nesebično pomaga in se zavzema za uspešen razvoj strelstva na Gorenjskem.

Nato je predsednik občine nagradil z lepimi praktičnimi darili šest najboljših, ozir. najzaslužnejših športnikov v občini. C. R.

ŠAHOVSKO TEKMOVANJE V POČASTITEV DNEVA VSTAJE IN OBČINSKEGA PRAZNIKA OBČINE RADOVLJICA

Pred dnevi so v Radovljici odigrali šahovski moštveni brzoturnir v počastitev Dneva vstaje in občinskega praznika občine Radovljica 28. julij. Prehodni pokal je že drugič osvojila Radovljica s 34 in pol točke v po-

stavi: Pikelj, Mali, Kaše, Erzen, profesor Wagner in Rožič. Sledijo: Lesce 29 in pol, Podnart 25 in pol, Bled 21, JLA KNOJ Radovljica 16, ekipa predvojaškega centra iz Radovljice 15 in pol, Elan Begunje 14 in Radovljica II 12 točk.

ZA LJUBELJEM VOZŃJA »PO GORENJSKI«

Za mednarodnimi dirkami na Ljubelj pripravila Avto-moto društvo v Radovljici ocejvalno vožnjo motornih vozil po Gorenjski. To tekmovanje bo letos že tretjič (sicer pa prvič za prvenstvo Slovenije) v Radovljici dne 1. septembra 1957. Društvo je pripravilo tekmovalno progo po najlepših predelih Gorenjske ter po delu že znane proge Alpskega rallyja mimo lepega naravnega jezera pri »Sobcu« v Lescah, skozi Bled—Pokljuko—

Gorjuše—Koprivnik (kjer proga doseže 1100 m nadmorske višine) v Bohinjsko dolino na Jelovico—Rovtarico preko Selške doline skozi Škofjo Loko in Kranja—Podnarta ter mimo Kroke v Radovljico, kjer je zaključek in cilj vožnje.

Društvo je pripravilo za zmagovalce lepa praktična darila ter častne pokale. Prijav tekmovalcev prireditelj sicer še ne sprejema, pričakuje pa, da bo tekmovanje, ki prevzema značaj Alpskega rallyja, z ozirom na ugodne tekmovalne pogoje in pestrost proge, privabilo precejšnje število tekmovalcev. — Zato že sedaj opozarja vse člane AMD Slovenije, da se na to tekmovanje posebno pripravijo.

MIMI
MALE
KONIC

VIGENCEM! ROMAN

59

»Dobro.« Dominik je čutil, da je razdražen zaradi Miklavževe drznosti, toda potajil se je in dejal: »Upam, da vsaj »plavij« niste delali.«

»Kakšnih »plavij« neki! Saj ni bilo nedelje vmes.« Miklavžu očitno ni bilo do pomenka z Dominikom. Mirno si je nadeval težki usnjeni predpasnik, na trebuhu obit z žebli. »Vsak čas bo zmanjkalo železa,« je rekel in se počasi pripravil k delu.

Dominiku se je zdelo, da zveni v Miklavževih besedah prikrita škodoželjnost, ki jo je dobro razumel. Vedel je, da bi se Miklavž veselil, če bi morali ustaviti dela. Ne, tega veselja stari ne bo dočakal!

»Železo bo že danes ali jutri tu,« je rekel suho. »Sicer pa poslej ne bomo več kovali sekancev, ampak samo še kladivca.«

»Kladivca?« je neverno zategnil Miklavž. »Veliko naročilo?«

»Veliko!« se je ponesel Dominik. »Takega v Kropi že dolgo ni nihče dobil.«

»Tako?« je rekel Miklavž in začel razgrebati žerjavico.

Delavci so začeli prihajati drug za drugim. Vsak je urno vzel svoj predpasnik in si pripravil železo. Potem so stali v polkrogu okoli ognjišča in grel »cajne«. Dominik je stopil bliže in jim naročil, naj danes končajo s sekanci, ker bodo jutri začeli kovati kladivca. Vsi hkrati so se obrnili, v njihovih pogledih je opazil spoštovanje. Obrnil se je proč, da bi zakril smehljaj. Postal je še nekaj časa in gledal, kako so delali.

Voda je šumela, vzvod pod stropom se je obračal in suval. Na ognjišču je žarelo oglje, razžarjeni »cajni« so se krivil. Delavci so jih jemali iz ognja in vlagali druge. »Cajni« so kakor dolge, žareče kače švigali po nakovalih, kladiva so tolkla po njih in jim ugašala žarečino. Kovači so se premikali v enakomernem ritmu, nobenega odvečnega giba, nobene prazne besede, vse je bilo preračunano do podrobnosti. Mišičaste roke, gole do ramen, so se stegovale in krčile, drobci žarečega železa so odletavali in gasnili na mrzlih črnih tleh. Voltrešč in stric Miklavž sta razbijala vsak na svojem nakovalu. Imela sta vsak svojega pomagata, fanta nista bila prida, toda starima sta plesali kladivi v rokah, kakor bi bili igrači, spretno sta obračala cajne in vmes s kratkimi, zvonečimi udarci potrkavala po robu nakla. Dominik je z očmi in ušesi pil trdo pesem kladiv. Zanj, samo zanj so grmela, zanj se je obračalo debelo bruno pod stropom, zanj so sopli mehovi, zanj so žarela ognjišča, zanj je šumela voda pod vigencem! Prevzel ga je opoj, kakršnega ni čutil še nikoli. Ko je pomislil, da bodo kmalu tudi v velikem vigencu delali zanj, mu je hotelo prsi raznesti od ponosa. Toda trezna skrb ga je priklicala nazaj v resničnost. Marsikaj mora še storiti, preden se bo to zgodilo. Zakričal je skozi trušč da se bo popoldne vrnil, in šel.

V Kamni gorici ga je pozdravilo jutranje sonce. Izognil se je Bičkove gostilne, ker ni maral srečati Polone in je čez vrtove zavil domov. Domači so bili pri delu. Pred vrati je stal konj, ki so ga pravkar kovali. Bil je Herderjev, Dominik ga je poznal, lep, mlad, muhast rjavček. Stari Zgonc je klečal na enem kolenu in živali pritiskal vročo podkev na kopito, rog se je smodil in smrdelo je daleč okrog. Konj je poplesaval z zadnjima nogama in sisil proč, toda Zgončev Nace ga je držal za noge in Herderjev hlapec mu je stiskal gobec. Kljub temu je nešteto krat izmaknil nogo, preden se je Zgoncu posrečilo pribiti podkev. Stari je vstal in si obrisal znojno čelo.

»O ti hudič, kako se brani in otepa!« je vzkliknil. »Če bo tako nagajal, ga do poldneva ne bomo podkovali!«

»Mar bi ga vzdignili in privezali z jermeni,« je svetoval Nace.

»Ne, ne,« je ugovarjal Herderjev hlapec, »konj je mlad in gospod bi se jezili, če bi zvedeli, da smo ga privezali v obroč.«

Prijeten nedeljski izlet me je zvalil, da sem stopil v avtobus. Cilj: Rogaška Slatina in maršalov rojstni kraj Kumrovec.

V sredi poti, med Rogaško Slatino in Kumrovcem pa leži Podčetrtek, odskočna deska za takoiimenovane »atomske toplice« v vasi Harina Zlaka, ki leži 3 km pred Podčetrtkom, na levi strani Sotle, ki je važna po tem, da loči Slovenijo od Hrvaške; toplice so torej na hrvaški, Podčetrtek pa na slovenski strani.

Cesta pelje tik ob Sotli. Ze od daleč smo zagledali na drugi strani Sotle precej avtomobilov in drugih prevoznih sredstev; na visokem drogu je visela zastava. Prepričani smo bili, da je tam ljudsko slavlje. Zmotili smo se. To vrvenje na travniku pod nizkimi hribi so bile »Atomske toplice«.

Tik ob mostu smo se ustavili. Most je lesen, star in brez ograje. Avtobus je ostal na slovenski strani — most je bil sumljiv, tonaža pa ni bila predpisana.

Takoj na drugi strani smo srečavali mnogo ljudi, peš in s kolesi, tudi na invalidskih vozičkih jih je bilo nekaj. — Kakšnih 100 m dalje so čakali avtomobili, osebni in tovorni. Še dalje smo srečavali vprežna vozila. Končno se je vse strnilo v maso ljudi.

Kdor tega ni videl, ne more verjeti. Mnogo ljudi, starih in mladih (starejši so prevladovali) se je gnetla pred bazenom, če ga lahko tako imenujemo, saj je le 7 m dolg in 6 m širok. Ima betoniran rob, tla pa so naravna, to je zmes ilovice, ki je zelo prstena, zato se voda hitro skali. V bazenu so zamaknjeno sedeli razni »bolniki« in uživali blagodat »atomske vode«. Vsi so bili sveto prepričani, da bodo v nekaj dnevih ozdraveli.

Ob zviru, ki daje 66 litrov, 33 stopinj tople vode na minuto, je stala dolga vrsta ljudi, mirno in disciplinirano. Po cele ure čakanja, vendar brez prerivanja in godrnjanja. Nekateri so imeli litrske steklenice, drugi pletenke, eni so pripeljali sode po 100 in več litrov. Z avtomobili, vozmi, odvažajo vodo. Glas o zdravilnosti te vode sega preko mej naše države in gre nezadržano naprej.

Vas Harina Zlaka ne spada med bogate vasi. Razen treh hiš so vse strehe krite s slamo. Po teh hišah stanujejo »srečni« bolniki, dočim manj srečni polegajo na skupnih ležiščih raznih skednjov, šup in manjših šotorih. Cena v hišah 150 din, na skednjih po 70 din. Povsod pa do 15. avgusta vse »zasedeno«.

Preko Kolpe so gostinci iz Podčetrka napravili brv in v neposredni bližini postavili mali buffet. Vina prodajo bolj malo, ker ljudski recept trdi, da tisti, ki pije atomsko vodo in se zdravi, ne sme piti alkohola; baje pride do hude reakcije.

Nazaj grede sem se ustavil zopet ob bazenu. Vrvenje kot prej. Stopil oziroma prerinil sem se na rob »bazena«. Sklonil sem se in vprašal prvega o zdravju, zdravljenju, vodi in marsičem. Namesto enega sem dobil sto odgovorov, vsehprek. Med vso to zmešnjavo sem si zapomnil, da zdravi ta voda: ekcem, kožna vnetja, živce, krvni pritisk, revmatizem, poapnenje žil, trombozo in ne vem kaj še vse.

Dvakrat na dan se kopljejo po pol ure in pijejo trikrat na dan po 2 dcl vode pred jedjo. Po tej vodi baje dobiš levji apetiti.

Še in še so se oglašali, hvalili vodo — blagajnik pa je ravnodušno pobiral po 30 dinarjev za kopol.

B. D.

UTRINKI IZ ATOMSKIH TOPLIC

ZGODOVINSKI IN DRUGI PAPERKI

Zbirka in priredila - Li -

Z GORENJSKE

V zgodovini bivše Kranjske dežele predstavlja Kranj zelo znamenito mesto. Po njem je dobila vsa dežela svoje ime. Mejni grofje so si izbrali v mestu svoja bivališča in zgradili trdnjavo, ki je imela nadvse primerno in proti sovražniku dobro zavarovano lego na strmem bregu ob izlivu Kokre v Savo.

Leta 788 si je podjarmil frankovski kralj Karol Veliki poznjšo deželo Kranjsko in jo razdelil v krajine (marke). Kljub temu pa je obdržala dežela še svoje lastne slovenske kneze, ki so bili podložni furlanskim mejnim grofom. Ker se mejni grof Balderik ni zoperstavil prodiranju Bolgarov, je bil 828 za kazen odstavljen. Njegova grofija je bila razdeljena na štiri mejne grofije, med katerimi je bila tudi Kranjska z Gorenjsko in delom Koroške. Kranjski mejni grofje so bili podložni kraljevim namestnikom na Bavarskem, kasneje koroškim vojvodom in nazadnje oglejskim patriarhom. Glavno mesto Kranjske marke je bil Kranj.

Nemški kralj Ljudevit je izročil leta 854 vladarstvo na Koroškem in Kranjskem svojemu sinu Karlmanu, ki je dolgo gospodoval v Kranju in še pred smrtjo prepustil vladarstvo svojemu sinu Arnolfu. Od leta 972 dalje so gospodovali Kranju domači grofje Breže-Seliški, Span-

heimi in Andechs-Meranci, ki so mesto pogosto obiskovali.

Prva desetletja 12. stoletja je imel Kranj v lasti zopet bavarski vojvoda Ludovik. Ze leta 1230 pa je ponovno prišel v last oglejskih patriarhov, kar je razvidno iz pogodbe, ki jo je sklenil kranjski župnik Peter z opatom vitrinskega samostana Tomažem, v zadevi dohodkov predvorske cerkve in desetine.

Leta 1266 je stanoval v Kranju koroški vojvoda Ulrik, ki je frižinski cerkvi izročil nekaj zemljkov. Po smrti kralja Rudolfa so Čehi leta 1307 izvolili kraljem namesto njegovega brata Fridrika Habsburškega koroškega vojvoda Henrika, kar pa ni bilo pogodu cesarju Albrehtu, ki je koroškega vojvoda napadel. Tako sta prihrumela v Kranj gorški mejni grof Henrik in ortenburški grof Majnard I., ki sta podjarmila deželo in si kot odškodnino pridržala Kranj, Kamnik in Višnjo goro. Leta 1310 pa se je moral koroški vojvoda umakniti nemškemu kralju Henriku VII. Po pogodbi se mu je sicer Koroška vrnila, kranjska posestva in z njimi tudi mesto Kranj pa je moral odkupiti od Friderikovih vojskovodij. Po petih letih (leta 1315) je koroški vojvoda in bivši češki kralj odkupil Kranj od Majnarda Ortenburškega. Kasneje je bil Kranj last celjskih grofov.

125.

Nagrmačili so na hlood veliko suhih vej in posušili ob ognju svojo mokro gnjat in priredili pojedino. Potem so sedeli ob ognju, pretiravali in slavili svojo ponočno prigodo do jutra, kajti na otoku ni bilo niti koščka suhe zemlje, da bi se lahko ulegli. Ko je jutraj posijalo sonce, jih je obšla utrujenost. Podali so se na peščeno obalo in tamkaj polegli ter zaspali. Ko so se zbudili, se jih je spet lotilo domotožje.

126.

Tom je opazil znake malodušnosti in si prizadeval, da bi oba »pirata« razveseljeval, kolikor se je le dalo. Toda ni ju mogel spraviti v dobro voljo. Končno se je le spomnil nečesa, s čemer jim je vzbudil zanimanje za novo stvar. Predlagal je, naj bi nekaj časa prenehali biti pirati in naj bi se šli za spremembo Indijance. Tomov predlog je obveljal. Na mah so bili slečeni in od peta do glave progasti od črnega blata.

127.

Razdelili so se na troje sovražnih plemen in drug na drugega streljali iz zasede. Med seboj so si pobili in skapirali na tisoče mož. — To je bil spet zanimiv dan... Vendar so pri večerji ugotovili, da je nemogoče jesti za isto mizo, ne da bi prej sklenili premirje, kar pa je zopet popolnoma nemogoče, če ne bi kadili »pipe miru«. Drugega izhoda torej ni bilo... Tom in Joe sta se po večerji zopet vadila v kajenju in ugotovila, da jima gre bolje kot zadnjič.

128.

Mrak se je neopazno prikradel in z njim tudi tista tesnoba, ki je čedalje bolj povzročala željo po vrnitvi domov. In tokrat je želja tudi zmagala. — Vsi so bili enakih misli. Ni bilo treba besed. Spogledali so se in sklepa ni bilo treba izgovoriti: Konec naj bo tega piratstva, konec naj bo Indijancev. »Gremo domov«, toda tako, da ne bo nihče vedel, kje smo bili. — Velja?« je dejal Tom prvi. — »Velja!«